Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 227 (15850) | 1981 оной октябриин 1, четверг | Сэн 2 мүнгэн.

АЖАБАЙДАЛТАЙ НЯГТА ХОЛБООТОЙГООР

...дэр партийна болон комсомолой политическэ һу... ээлжээтэ жэл эхилхэнь. Заншалта ёһоор, ху... партийна организацинуудта һуралсалай жэл октя... 15-да захалха юм.

...ондо партийна һуралсалай жэл онсо илгаатай, ...тон харюусалгатай үедэ эхилхэнь гээшэ. Юуб КПСС-эй XXVI съездын боложо үнгэрһэн жэлдэ ...манай партиин энэ ехэ хуралдаанай түүхэтэ шинд... гол түлэб һуралсалай үндэһэ һуури болохо ...эли бшуу. Мүн тинихэдэ партиин ээлжээтэ ...үе сагай шэнэ зорилгонуудые, шэнэ эрил... табиһан байна.

...партийна һуралсалай гол шухала асуудал гэбэл, һайн ...үүдые туйлаха хэрэг болоно. Юу туйлахыень ху...? Олоннитын ажал хэрэгүүдтэй партийна по... ниилэхые, партийна гэгээрэлэй хүнүүдые һурга... В. И. Ленинэй үгөөр хэлэбэл, «коммунизмын та... бодото эрилтын ёһоор ябуулга хэжэ» һургахыень ...», — гэжэ КПСС-эй XXVI съезд дээрэ нүхэр ...Брежнев онсолон тэмдэглээ бэлэй.

...шиидхэбэринүүдые, нүхэр Леонид Ильич Бреж... заабаринуудые хүтэлбэри болгон, үнгэрэгшэ ...КПСС-эй Центральна Комитет «КПСС-эй XXVI съез... шиидхэбэринүүдэй үндэһөөр партийна һуралсал саа... наринжуулан һайжаруулха тухай» түсхай тогтоол абаһан гэжэ булта мэдээжэ. Тэрээн дотор ...хараа заабаринууд саашадань хүгжөөгдэһэн, улам ...дэн тодорхойлогдоһон байна. Партийна һуралсал ...алай эрилтэнүүдтэй, коммунизм байгуулалтын шэ... гонуудтай гүйсэд тааралданагүй, политическэ ба ...ин гол шухала асуудалнуудые амжалта түгэ... шиидхэхэ хэрэгтэй нягта һайнаар холбогдоногүй гэ... партиин ЦК сэхэ зааһан юм. Эдэ дутуу дунданууд ...республикын партийна организацинуудай ху... сэхэ хабаатай бшуу.

...алсалай шэнэ жэлэй гол зорилгонуудые тодорхойл... үнгэрһэн оной үрэ дүнгүүдые партийна органи... комитет шүүмжэлхы ёһоор хаража үзэхэ ёһо... Бүхы һайн һайхан дүй дүршэлөө улам арьбад... олоной шадабари болгохо ёһотойбди. Юуб гэхэдэ, ...доторнай партийна болон комсомолой поли... һуралсал эмхидхэхэ талаар бага бэшэ дүршэл ...хай, эрхим һайнаар хүдэлмэреэ ябуулдаг поли... һургуулинууд, семинарнууд олон болонхой, ша... бэрхэ, эрдэм мэргэжэлтэй пропагандистнууд жэл... ...да олошорно.

...—1981 онуудай һуралсалай жэлдэ партийна гэгээ... һургуулинуудта 75 мянган шахуу коммунист болон ...бэшэ хүнүүд, комсомолой политическэ һургуу... 23 мянган залуушуул һуража гараа. Эко... эрдэмэй болон коммунис ажалай һургуулинуудта ...мэргэжэлтэд, хүдэлмэрилэгшэд болон колхозни... тоодо Улаан-Үдэ хотын 25 мянган хүн эрдэм ...дээшэлүүлээ. Мянга табан зуун эдэбхитэд КПСС-...ной дэргэдэхи марксизм-ленинизмын универси... һуража, үзэл сурталай-политическэ эрдэмээ улам ...эн байха юм.

...нскын, Захааминай, Загарайн, Хяагтын районуу... авиационно болон локомотив-вагон заһабарилгын ...партийна комитедүүд политическэ болон эко... һуралсалда үдэр бүриин анхарал хандуулжа, ...ехэтэйгээр хэшээл бүхэниие үнгэргэхэ талаар бү... хэмжээнүүдые абадаг байна. Партиин райко... бюро болон партийна комитедүүдэй заседани дээ... ...алсалай ябаса сагүргэлжэ харагдана, дутуу ...үүд элирүүлэгдэнэ, пропагандистнуудта теорети... болон методическа туһаламжа хүргэгдэнэ. Партийна ...эхинүүдэй энэ талаар ябуулдаг хүдэлмэриин эрхим ...үүдые олоор дурдажа боломоор.

...политическэ һуралсалай гол зүйл гэхэдэ, һайн бэлэд... пропагандистнуудые шэлэн олоно томилхо, тэдэ... мэргэжэл шадабариа, дүй дүршэлөө дээшэлүүлхэ хэ... боломо бшуу. Тиимэһээ «Партиин үзэл суртал нэбтэ... эдэбхитэй пропагандистнууд марксистско-ле... һуралсал ба олоннитые хүмүүжүүлгын хэрэг хүг... коммунис байгуулалтын зорилгонуудые шиид... тэдэнэй эдэбхи үүсхэл бадаргаха ябадалда тон ...үүргэ дүүргэдэг», — гэжэ съезд дээрэ хэлэгдэһэн ...тэдэнэй гол зорилгонуудые тодорхойлжо үгэнэ.

...йна, тон харюусалгатай энэ даабаряа эдэбхи үүс... дүүргэдэг пропагандистнууд манай республи... олон. Үнгэрһэн һуралсалай жэлдэ 6652 пропаган... ...дэлжэ гараа. Тэдэнэй 92 процентнь дээдэ ба ху... дээдэ эрдэмтэй зон болоно. Баян дүй дүршэл... пропагандистнуудай — олоннитэдэ аша туһатай ху... олон жэлдэ ябуулагшадай дундаһаа Е. С. Боже... (шэлэй завод), Т. А. Рубцова (нарии сэмбын ком...), П. И. Роксин («Бурятгеология» нэгэдэл), Т. И. ...еева (авиационно завод), А. Ч. Пыденова (Үль... дунда һургуули), В. В. Смолин (Бэшүүрэй районо... «Победа» колхоз) болон бусад олониие нэрлэжэ, баяр ...һайн һайхан үгэнүүдые зорюулха зэргэ...

...райкомуудай болон партийна комитедүүдэй ...парткабинедүүд һуралсалай шанар ба аша үрые ...лха, пропагандистнуудта методическа туһаламжа ...талаар ниилээд ехэ хүдэлмэри ябуулдаг гээшэ. ...жэлэй һуралсалда һайнаар бэлдэхын тула тэдэ эм... ехэ ажал хээ. Пропагандистнуудай үдэр заншал... ...онхой.

...хамта дурдагдаһан КПСС-эй Центральна Комите... тогтоол хадаа эрилтые улам шангадхаха, нэн түрүүн ...һуралсалай шанарые дээшэлүүлхэ, аша нүлөөень ...гохо, бодото ажабайдалтай тэрэнэй холбоое бүри ...үлхэ гэһэн харюусалгатай зорилго табина ха юм.

...тогтоолоор партийна һуралсалай шэнэ байгуулам... ...олагдаа. Мүнөө жэлэй һуралсалда залуу комму... һургуули, марксизм-ленинизмын үндэһэ һуу... шудалха һургуули, научна коммунизмын һур... партийно-ажахын эдэбхитэдэй һургуули, теорети... ба методологическа семинарнууд, марксизм-лени... университедүүд хүдэлхэ болоно. Партиин райко... болон партийна эхин эмхинүүд мүнөө үедэ тэдэнэй ...ые гүйсэд дүүргэнхэй гээшэ. Ушар иимэһээ эмхи гу... ...р һуралсалай жэлые эхилхэ ябадал мүнөөдэрэй ...го болоно.

...ондо жэлдэ үзэгдэһэн дутуу дундануудые гүйсэд ...талаар тодорхой хэмжээнүүд абтаха ушартай. ...газарта хэшээлнүүдые саг болзор сооһь үнгэргэ... заагдаһан программаһаа хазагайрха, шагнагшадай ...мэдэсые нарин нягтаар шалгаха ябадалые һуларуул... ...нууд тохёолдодог байгаа. Энээнтэй мүнөө үедэ ...гээшэ тон буруу.

...партийна организацинууд полит-һургуулинуудые ...лхэдэ, хэмһээ олон партийна бэшэ хүнүүдые оруул... ...йнэ. Иимэ ябадал шүүмжэлэлдэ ороо ха юм. Нэн ...коммунистнууд лэ тэндэ орохо ёһотой. Юуб гэхэдэ ...партийна һуралсал тухай хэлэгдэнэ бшуу. Пропаган... ...удтай ябуулдаг хүдэлмэреэ улам үргэдхэхэ, ашаг ...ехэ болгохо хэмжээнүүд абтаха ёһотой. Партийна ...дүүд политическэ ба экономическа һуралсалай хой... саг үргэлжын хиналта эрхилхэ, шалгалта үнгэргэ... ...жэ аша үрэтэй нүлөө үзүүлжэ байха зэргэтэй.

...КПСС-эй XXVI съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бо... ...эрэнь бэелүүлэн, манай республикын партийна ...зацинуудай коммунистнууд болон партийна бэшэ ...политическэ һуралсалые эмхитэй һайнаар эр... тэрэнэй шанар ба аша үрые улам бүри дээшэлүүл... ...нэй ажабайдалтай нягта холбоотойгоор ябуулха ...дамжаггүй.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй заседани сентябриин 29-дэ болоно, КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдэй үндэһөөр ажахын ба социально-соёлой байгуулалтые хүтэлбэрилхэ талаар Ставрополиин хизаарай арадай депутадуудай поселково болон сельскэ Соведүүдэй бэелүүлдэг хүдэлмэриие зүбшэн хэлсэбэ.

Партийна органуудай хүтэлбэри доро нютагай Соведүүд комплексно экономическа ба социальна хүгжэлтые хангаха талаар горитой ехэ дүй дүршэлтэй болоһон байна гэжэ тэмдэглэгдээ. Промышленна ба хүдөө ажахын үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ, эдеэ хоолой программые бэелүүлхэ, хүн зониие хангалгые һайжаруулха хэрэгтэ тэдэнэр гол анхаралаа хандуулна.

Баталагдан абтаһан тогтоол дотор Президиум Ставрополиин хизаарай поселково болон сельскэ Соведүүдэй хүдэлмэриие һайн гэжэ сэгнэһэн байна. Гэхэтэй хамта ушаржа байгаа зарим дутуу дундануудые усадхахыень тэдэниие уялгалба.

Партийна съездын эрилтэнүүдэй үндэһөөр баталагдан абтаһан шиидхэбэринүүдые бэелүүлгын хойноһоо хинаха, гүйсэдхэлэй журамые бэхижүүлхэ талаар Саратовска областиин арадай депутадуудай Соведүүдэй хүдэлмэри тухай асуудалые Президиум мүн лэ хаража үзөө. Хиналтын онол аргануудые наринжуулан һайжаруулха хэрэгтэ Соведүүд анхаралаа улам ехээр хандуулха ёһотой гээд заседани дээрэ тэмдэглэгдээ. Гэхэтэй хамта энэ хүдэлмэри съездын эрилтэнүүдтэ гүйсэд дүүрэнээр харюусанагүй. Соведүүдэй эмхидхэлэй ажал ябуулгые саашадань һайжаруулха, эдэнэй хиналтын уялгануудые эдэбхитэйгээр бэелүүлхэ, гүйсэдхэлые хинан шалгалтын тодо гурим байгуулха талаар хэмжээнүүдые абахыень дурадхагдаа.

Заседани дээрэ бусадшье асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. А. Яснов заседаниие хүтэлбэ. (ТАСС).

Республикымнай ажалай үдэр

ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ ДАБАГДАА

ЭДЭРМЭГ. (Телефоноор абтаба). Манай Дээдэ-Хэжэнгын сомоной Соведэй газар дээрэ оршодог «Первомайский» совхозой хүдэлмэрилэгшэд ба мэргэжэлтэд арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ яһала амжалтатай хүдэлжэ байна. 1981 оной түрүүшын хахад жэлдэ мал ажалай продуктнуудые элбэгээр үйлэдбэрилжэ, гүрэндэ худалдаха талаар колхоз, совхозуудай социалис мүрысөөнэй дүнгүүдээр түс ажахы республикынгаа Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдээ һэн. Энэ амжалтаяа «Первомайский» совхоз улам арьбадхаа. Гүрэндэ һү худалдаха жэлэйнгээ түсэбые сентябриин 28-да үлүүлэн дүүргэбэ. Тоогоор хэлэхэ болоо һаа, түсэбтэ 5900 центнерэй орондо 5910 центнер һүн гүрэндэ тушаагдаба. Иигэжэ энэ үдэрһөө хойшо манай совхозой һаалишад һүөө удаадахи жэлэйнгээ тоосоогоор тушаажа эхилбэ.

Ажахымнай амжалтада һаалишад Л. И. Павлова, Н. К. Вторушина, Л. З. Агапитова, М. П. Еадулина, Е. Д. Мякотина А. С. Абрамова, Е. П. Яковлева болон бусадай хубита тон ехэ. Эдэ үдэрнүүдтэ манай һаалишад мүрысөөнэйнгөө эршые һуларуулангүй, һү һаалияа бүри дээшэлүүлхын тула бүхы арга боломжоёо хэрэглэжэ байна.

Ц. ЗОЛТОЕВ,
Дээдэ-Хэжэнгын сомсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

БУЛТААРАА ХАБААДАНА

Үдэ багта колхозой түб һуурин Хушуун-Үзүүр хүрэжэ, ерэхэ үбэлжэлгын үедэ адууһа малдаа хэр тэжээл бэлэдхэжэ байһыень мэдэхэ һаналтай контородонь ороходомнай, хүн зон үгы, бүхы кабинедүүдынь хаалтатай байгаа һэн. Тиихэдэнь эндэһээ гаража, сомоной Соведэй гүйсэдкомдо ошожо, түрүүлэгшэтэйнь уулзабабди.

— Нютагайхиднай бултадаа ехэ багагүй, үбгэн залуугүй энэ эгээл харюусалгатай кампанида хабаадалсажа байна. Эндэһээ 5 модоной зайда оршодог Баарай-Адагта хүн зомнай үбһэ хуряана. Тэндэ мүнөөдэр конторымнай хүдэлмэрилэгшэд, колхозой мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд ажаллана. Тиишэ ошожо, ажал хэрэгтэйнь танилсаха байгаат, — гэжэ тэрэ бидэндэ дурадхаба.

Арбаадшье минута ябангүйгөөр автомашинамнай дардам харгыһаа хажуу тээшээ хотиржо, хүдөөгэй харгыда оромсоороо, хорёотой сабшалан тээшэ дабшаба. Тиимэшье холо ошонгүй, посхоод соо үбһэ соможо ябаһан зондо дүтэлбэбди. Энэ үргэн талмай дээрэһээ ниилээд ехэ үбһэ хуряаһыень гэршэлһэн хэдэ хэдэн һуринууд нэгэ газарта татагдан суглуулагданхай, холоһоо харахада, зохид байгаа һэн. Эдэ һуринуудэй баруун-хойно хоёр хүн бушуу шадамаараар бухал табижа ябаба. Эдээнтэй танилсахадамнай энэ колхозые тогтоолсоһон, ажалай ветеран, түсхайта пенсионер, коммунист Занди Замбалович Замбалов, ажахын зоотехник Цырен Батуевич Мижитов болобо.

— Бидэ эндэнэй Түгнэ, Талын-Булагай сабшалангуудай ногоо сабшажа дүүргээд, мүнөө эндэ ерээд хуряажа байнабди. Иишэ үглөө бүхэндэ зуугаад хүн ажаллахаяа ерэнэ. Тэдэнэй ехэнхинь һургуулиин һурагшад, гэрэй эзэн эхэнэрнүүд, пенсионернүүд юм. Энэ жэл айл бүхэндэ 20 центнер үбһэ бэлэдхэхэ даабари үгтэнхэй. Харин бидэнэр түсэбөө хоёр дахин үлүүлэн дүүргэнхэйбди, — гэжэ Занди Замбалович баяртайгаар хэлэбэ.

Үбһэ хуряалга дээрэ трактористнууд Валерий Очиров, Дамби Дамбаев, пенсионернүүд Даша Доржиевич Дырхеев, Дашибал Дамбаевич Дамбаев, Дарма Дагбаевич Дагбаев болон бусад үндэр дүнгүүдые туйлана. Һургуулиин ахалагша классай һурагшад аха нүхэдһөө холо гээгдэнэгүй.

Д. ДОНДОКОВ.

ХОРИИН РАЙОНДО

ТҮСЭБӨӨ ХОЛО ҮЛҮҮЛЭЭ

Намарай хүдэлмэриин хаһа Хүрбын совхоздо түлэг ябуулагдажа байна. Эндэ үбһэ хуряалга шиидхэхы хаһадаа оронхой. Тээгдэ тосхонһоо зүүлжээ Бэлшэр, Бааза гэжэ газарай нуга сабшалангые луговод Назим Закиров даадаг юм. Энэ звено бүхыдөө 600 центнер һайн шанартай үбһэ хуряажа, түрэл ажахыдаа тушааба. Иигэжэ тэрэнэй ударидадаг коллектив энэ жэлэйнгээ хараалһан түсэбтэ даабариие үлүүлэн дүүргэбэ. 60 гектар олон жэлэй ногоо сабшажа, 300 гаран бухал табиба. Энэ ажалаа һаяын үдэрнүүдтэ дүүргэхэбди гэжэ звеное даагша нүхэр Закиров хөөрөө һэн. Тэрэнэй даадаг коллективтэ 8 хүн хүдэлнэ. Тэдэнэй дунда залуушуулшье, пенсионернүүдшье бии.

Иигэжэ үбгэн, залуугүй, ехэ багагүй бултадаа совхозойнгоо адууһа малда бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ зорилгоёо бэелүүлжэ ябана.

ЭДЭБХИТЭЙГЭЭР ХАБААДАБА

Зунай амаралтын үедэ Тээгдын дунда һургуулиин һурагшад түрэл совхоздоо жэл бүри туһалдаг заншалтай юм. Байгшашье ондо түс һургуулиинхид ажахынгаа адууһа малда элбэг тэжээл бэлэдхэхэ зорилготойгоор районойнгоо һургуулинуудые урялһан байгаа. Иимэ һайшаалта үүсхэл гаргаһан 9—10 классай һурагшад үбһэ хурялгада хабаадаа. Харин 6—8 классуудай һурагшад, огородой эдеэ суглуулха, хартаабха малтахаһаа гадна шэмэтэ тэжээл болохо куузику хуряаһан байна. Эндэ һурагшад Р. Гомбоева, О. Осоронова, Н. Дугаржапова, Л. Доржиева болон бусад эдэбхитэйгээр ажаллаа.

Ц-Х. ГОМБОДОРЖИЕВА,
хүдөө бэшэгшэ.
Хориин район.

ФЕРМЭДЭ ЗӨӨГДЭНЭ

Совхозой 1-дэхи отделениин механизаторнууд жэл бүри ургаса хуряалгын үедэ һолоомоёо бүхыдэнь зөөжэ, малай үбэлжөөнүүдтэ оруулдаг заншалтай юм. Эндэ онь һожоруулагдамал звено табигдадаг.

Энэ жэлдэ, урдынхидаал адли, түс звеное Саланай совхозой үнинэй луговод Иннокентий Константинович Демин хүтэлбэрилнэ.

— Мүнөө һолоомо гээшэ алтанһаа өөрэгүй сэнтэй, — гэжэ звеное даагша хөөрэнэ. — Тиимэһээ тэрэниие заахашье гээлтэдэ оруулангүй, бүхыдэнь фермэ болон гүүргэнүүдтэ зөөжэ абаха зорилготойбди.

Звеногой мэдэлдэ дүрбэн трактор үгэнхэй. Гурбан трактораар һолоомо зөөнэ, дүрбэдэхи тракторта КУН-10 түхеэрэлгэ тодхожо, механизатор А. Ф. Шелехов тэргэнүүдые түргэнөөр ашадаг уялгатай.

Звеногой ажал урагшатайгаар ябуулагдана. 140 гектар шэниисын поли дээрэхи һолоомые эдэнэр недели соо хуряажа дүүргээ. Сонко гэдэг тарялангай һолоомые гурбан үдэртэ зөөжэрхёо. Мүнөө Дабирхайн һолоомо зөөжэ байна.

Трактористнууд үдэртөө 12—16 эрьесэ хэжэ, даабаряа холо үлүүлнэ.

И. Деминой звеногойхид һолоомоёо гээлтэгүйгөөр зөөхэ гэжэ оролдоно. Тракторист бүхэндэ аса бии. Һолоомо тээгээд, дээрэһээнь аргамжаар уядаг гуримтай.

Һүүлэй мэдээгээр энэ звеногойхид 3000 гаран центнер һолоомо малай үбэлжөөнүүдтэ оруулаһхай.

Һолоомоной хуряагдажа абтамсаар лэ, тракторист В. З. Пежемскиин звено намарай паар хахалжа ороно.

И. ФЕДОРОВ.
Түнхэнэй район.

Загарайн районой Онохойн совхоздо тэжээл бэлэдхэлгэ түлэг дундаа ябуулагдана. Манай фотокорреспондент Н. Дриrеновэй буулгаһан зураг дээрэ энэ совхозой хүдэлмэришэд — ногооной витаминтай гурил үйлэдбэрилэн гаргадаг операторнууд Виктор Иванович Резанов, Фёдор Трофимович Листочкин гэгшэдые харанат. Энэ совхоздо витаминтай ногооной гурил июлиин 10-һаа эхилээд, мүнөө хүрэтэр үйлэдбэрилжэ байнаар. Витаминтай гурил үйлэдбэрилгэ эртэ үглөөнһөө үдэшэ орой болотор ябуугдана. Тэдэнэртэ Онохойн дунда һургуулиин һурагшад, эндэхи СПТУ-гай курсантнууд туһална. Мүнөө сүүдхын туршада арба гаран тонно шэмэтэ тэжээл бэлэдхэгдэнэ. Бэлэн болоһон тэжээл тэрэ гэһээр складта тушаагдана.

ТАСС ШЭНЭ ҺОНИН

НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВ «МОСКВА—ПАРИЖ 1900-1930» ГЭҺЭН ВЫСТАВКЭДЭ ОРОЖО ХАРАБА

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Л. И. Брежнев уран зурагай искусствын А. С. Пушкинай нэрэмжэтэ Гүрэнэй музей соо нээгдэһэн «Москва—Париж 1900—1930» гэһэн выставкэдэ орожо харахадаа, хүндэтэ айлшадай дэбтэртэ тэмдэглэл хэһэн байна.

Парижда эмхидхэгдэһэн нимэрхүү выставкэдэл адли, түс выставкэ нэгэ нэгэнээ һайнаар ойлгоходонь совет болон француз арадуудта туһалдаг, Советскэ Союзай ба Франциин хоорондохи заншалта хани барисаае бэхижүүлхэ хэрэгтэ нүлөөлдэг байна гэжэ нүхэр Л. И. Брежнев тэмдэглээ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Б. Н. Пономарев, КПСС-эй ЦК-гай секретарь М. В. Зимянин, КПСС-эй ЦК-гай соёлой таһагые даагша В. Ф. Шауро гэгшэд нүхэр Л. И. Брежневтэй хамта ябаба. (ТАСС).

ЛЕНИНГРАДАЙ АТОМНА ЭЛЕКТРОСТАНЦИ АШАГЛАЛГАДА ОРУУЛАГДАБА

СОСНОВО БОР (Ленинградай область). Ленинградай атомна электростанциие барижа дүүргэһэнтэй ба тэрэниие проектээр хараалагдаһан хүсэндэнь болзорһоо урид оруулһантай дашарамдуулан, нүхэр Л. И. Брежневэй эльгээһэн амаршалга Ленинградтахи В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ атомна электростанциин барилгада хабаадаһан барилгашадта, хабсаргагшадта, ашаглагшадта, машина бүтээгшэдтэ, эрдэмтэд болон проект табигшадта, бүхы хабаадагшадта ехэ баяр үүсхэбэ, урма зоригыень бадаруулба. Тэрэ дүрбэн миллион киловатт хүсэтэй юм.

Олон хүн зоной хабаадалгатай митинг болоо. КПСС-ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, партиин Ленинградска обкомой нэгэдэхи секретарь Г. В. Романовай соносхон уншаһан Леонид Ильич Брежневэй амаршалгые суглараагшад нэрьемэ альга ташалгаар угтаба.

Ленинградай атомна электростанци социалис экономикын айхабтар ехэ арга боломжонуудые ба бүлюу талануудые, ороной атомна эрдэм, техникын үндэр хэмжээе бодото тодорхойгоор харуулаа, партиин түсэбүүдые бэелүүлгын толотомо жэшээ болоо гээд митинг дээрэ онсолон тэмдэглэгдээ.

Станциин онсо шухаг дүрбэн реактор богони болзорто бодхоогдоод, найдамтайгаар хүдэлнэ. Энэнь ямар удхатайб гэхэдэ, үшөө бүри ехэ хүсэтэй энергоблогуудта совет атомна элшэ хүсые улам хүгжөөхэ үргэн хараа замууд нээгдэнэ гээшэ. Түрүүшынхитэй сасуулхада, станциин дүрбэдэхи блок хоёр-гурба дахин богони болзорто бодхоогдоһон байна.

Нүхэр Л. И. Брежневэй амаршалгада харюу болгон, КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар шэнэ амжалтануудые туйлахабди гээд митинг дээрэ үгэ хэлэһэн барилгада хабаадагшад найдуулаа. (ТАСС).

ДҮРБЭН ЖЭЛ СОО ЗАМБУУЛИНАЙ ДАЙДАДА

НИИДЭЛГЫЕ ЗАЛАН ХҮТЭЛХЭ ТҮБ. (ТАСС). «Салют-6» гэжэ научна станци дүрбэн жэл соо Газар шадарай замда амжалтатайгаар хүдэлнэ. Сентябриин 29-дэ Москвагай сагаар 13 часта тэрэ Газарые 23.030 дахин тойрон дабшаһан байна.

Урда тээнь мэдээсэгдэһэнэй ёһоор, табан гол экспедици, саг зуура ажаллаһан арбан нэгэн экспедици научна шэнжэлгэнүүдэй үргэн ехэ программые станци дээрэ амжалтатайгаар бэелүүлбэ, 676 сүүдхын туршада станци жолоодогдон ниидэһэн байгаа. «Прогресс» гэжэ ашаанай онгосонуудай туһаламжаар станциие хангалга ашаг үрэ ехэтэй байһанаа харуулба.

Ниидэлгын удаан болзорой программые бэелүүлхэ үедэ жолоодогдодог ба автомат замбуулинай аппарадуудтай 35 дахин залгалдан холболдоһон, космонавтнууд замбуулинай онгосо сооһоо гурба дахин газаашаа гараһан байха юм.

Телеметрическэ хэмжэлгэнүүдэй баримта мэдээнүүдэй ёһоор, «Салют-6» — «Космос-1267» гэжэ замбуулинай комплексын түхеэрэлгэнүүд һайнаар хүдэлнэ. Ниидэлгэ залан хүтэлхэ түб абтаһан мэдээсэлнүүдые шэнжэлжэ байна.

ХАРИЛСАА ХОЛБООН ХҮГЖӨӨГДЭНЭ

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Л. А. Костандовай түрүүлэлгэ доро экономикын, эрдэм, техникын харилсаанай талаар СССР-эй ба ФРГ-гэй комиссиин X сесси хүдэлмэреэ дүүргэбэ. Экономикын федеральна министр О. Г. Ламбсдорф Германиин Федеративна Республикын делегациие толгойлоо. Федеральна министр болон тэрээнтэй хамта ябагшад СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Тихоновтэй уулзаһан байна.

Баталагдан абтаһан экономическа хэлсээнүүдые, үгээ ойлголсолгые, тэрэ тоодо 1978 оной майн 6-да баталагдаһан удаан болзорой хэлсээе хоёр орон амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна гээд комисси баталба. Хоёр ороной хоорондохи эд бараанай эрьесэ ургаа.

СССР-тэ хүдэлжэ байдаг хэдэ хэдэн предприятинуудые һэльбэн шэнэлхэ, мүн түүхэй эдүүдые, материальна болон үйлэдбэриин нөөсэнүүдые гамтайгаар гаргашалха талаар харилсаа холбоо тогтоохо тухай совет талын дурадхалые хаража үзэхэ байһанаа ФРГ-гэй делегаци мэдүүлээ.

Эрдэм, техникын асуудалнуудаар тогтоогдодог харилсаа холбоое комисси зүбшэн хэлсэһэн байна.

Сесси үгээ ойлголсолгын, бүтэмжэтэй һайн оршон байдалда үнгэрбэ. Комиссиин ээлжээтэ сессиие 1982 оной тэн үедэ Бонндо үнгэргэхэ гэжэ үгээ ойлголсоо

Л. И. Брежневэй албанай хэрэгээр ФРГ-дэ ерэлгэ Советскэ Союзай ба Германиин Федеративна Республикын хоорондохи экономическа харилсаае саашадань хүгжөөхэ, гүнзэгырүүлхэ хэрэгтэ ехэ нүлөө үзүүлхэ юм гэжэ найдажа байһанаа хоёр тала мэдүүлбэ.

(ТАСС).

ҮЗЭЛ СУРТАЛАЙ ХҮДЭЛМЭРИИЕ—КОМПЛЕКСНО ГУРИМААР

УЛАД ЗОНОЙ АЖАҺУУДАГ ГАЗАРТАНЬ

Заводоймнай партийна организаци микрорайон соогоо эгээл томонь гэжэ тоологдодог юм. Тиимэһээ улад зоной ажаһуудаг газартань үнгэргэгдэдэг партийно-политическэ, ойлгуулламжын бүхы хүдэлмэрине бидэ залан хүтэлбэрилдэг гээшэбди.

Ажаһуудаг газартань хүн зонтой ябуулха хүдэлмэрине һайжаруулхын тула үзэл сурталай хүдэлмэриин материальна баазые бэхижүүлжэ, заводой хүдэлмэрилэгшэдэй һуудал байдалай хэмжээе дээшэлүүлхэ шухала.

Үнгэрэгшэ табан жэлэй туршада 800 дүрбэлжэн метр талмайтай спортивна зал, зунай спортивна талмай, хүүгэдэй «Звездочка» клубай байра баригдаа. Тэрэшэлэн дүн хамта 228 байратай 3 гэр, 200 хүнэй эдеэлхэ хүдэлмэришэдэй столово, хүдэлмэриин хубсаһа угаадаг цех, хана гоёохо мозаична плиткэнүүдые гаргадаг цех гэхэ мэтэ ашаглагдаба. 5500 дүрбэлжэн метр үйлэдбэриин талмай асфальтаар хушагдаа. Шэл бүтээн гаргадаг Буряад ороной үйлэдбэриин түүхын музей парткомой шиидхэбэреэр заводтомнай нээгдээ. Тиихэдэ мүнөө хүүгэдэй «Снегурочка» кафетэй байрын хоёр шэнэ гэр, аптекэ баригдана.

Посёлогтомнай заводой клуб, 30 мянган хэһэг номтой профсоюзай библиотекэ бии. Заводоймнай цехүүд, хүдэлмэришэдэй хамтын байра, Ильинкэдэхи профилактори, Байгалай эрьедэхи турбаза нүүдэл библиотекэнүүдээр хангагдана.

Ажалшадай эрилтэ хэрэгцээнүүдые али болохо дүүрэнээр хангаха зорилгоор депутадуудай бүлэг олонитын совет хоёр хүдэлмэреэ хамта ябуулна. Энээнэй ашаар бүхы хүн зомнай хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин нүлөөн доро абтажа, ёһо заншалай, үзэл бодолой талаар микрорайоноймнай эрхэ байдал һайжаржа, хүнүүдэй соёл болбосорол һураггүй ургаа.

Хүнүүдэй ажаһуудаг газартахи хүдэлмэрине һайжаруулгада нүлөөлхэ удха шанар ехэтэй үшөө нэгэ шэглэл гэхэдэ, үзэл бодолой-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин гол шухала участогуудта коммунист болон партийна бэшэ эдэбхитэдые зохидоор шэлэн табилга болоно.

Заводоймнай партийна организаци шухала энэ хүдэлмэридэ өөһэдынгөө эрхим түлөөлэгшэнэрые эльгээһэн байха юм. Тэдэнэй тоодо дайнай ветеран, ЖКО-гой партбюрогой секретарь Ф. С. Козулин, заводой музейн директор А. Р. Болотов, духовой оркестрэй хүтэлбэрилэгшэ П. В. Потапов, агит-талмайе даагша, парткомой гэшүүн В. Я. Всеволодова гэгшэд ороно.

Тэрэшэлэн хүн зоной ажаһуудаг газарта, илангаяа наһаяа гүйсөөдүй үхибүүдтэй залуу коммунистнууд эдэбхитэйгээр хүдэлнэ. Хэд бэ гэбэл, «Звёздочка» клубай директор Владимир Горлов, заводой ДК-гай директор Алла Акимова, горсоведэй депутат Татьяна Суханова, комсомолшуудай оперативна отрядай командир Антон Бадаев, бусад болоно. Тиихэдэ Сергей Хлызов, Володя Овчинников, Геннадий Погудин хүүгэдэй «Звездочка» клубай кружогуудые хэдэн жэлэй туршада хүтэлбэрилнэ.

Хүдэлмэришэдэй хамтын байрын директор болон хүмүүжүүлэгшэнэр парткомой номенклатурада абтанхай. Педагогическа дээдэ эрдэмтэй эдэ хүнүүдэй оролдолгоор хамтын байрада ябуулагдадаг үзэл сурталай - хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин хэмжээн һураггүй дээшэлээ.

Депутадууд, тэрэ тоодо РСФСР-эй Верховно Соведэй депутат Т. Г. Рудкина, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Н. И. Молчанова гэгшэд хүн зоной дунда эдэбхитэй хүдэлмэри ябуулна. Нүхэдэй сүүд, арадай дружина өөрынгөө хубитые энэ хэрэгтэ мүн лэ оруулдаг гээшэ.

Эдэ олон хүнэй таргаһан оролдолго ашаг үрэтэйгөө яһала харуулба. Нийтын гурим эбдэхэ ушарнууд нилээд үсөөрөө, гэр бүлэдөө хэрүүл шууяа татадаг зоной тоо мүн лэ үсөөрөө.

Коллектив соогоо, мүн хүнүүдэй ажаһуудаг газарта заводой хүтэлбэрилэгшэд, цехэй, таһагай начальнигуудай лекци уншадаг болоһые һайшаамаар.

Олонитын советдэ 17 хүн ородог юм. Заводой парткомой секретарь Б. А. Лев тэрээнэй түрүүлэгшэ болонхой. Бүридэлдэнь посёлок доторхи бүхы предприяти, эмхи зургаануудай түлөөлэгшэнэр ородог. Олонитын соведэй болон депутадуудай бүлэгэй хүдэлмэри хамтын түсэбөөр ябуулагдадаг гээшэ. Жэшээнь, байгша оной үнгэрһэн үедэ поселок доторхи нийтын гуримай байдал тухай милициин хүдэлмэрилэгшэд А. Богатов, Н. Логачев гэгшэдэй элидхэлнүүдые зүбшэн хэлсээбди. Тэрэшэлэн КПСС-эй XXVI съездын материалнуудые улад зондо нэбтэрүүлэн ойлгуулха талаар заводой ДК-гай, библиотекын, агит-коллективэй зорилгонуудые нэгэ заседани дээрэ тодорхойлообди. Афиша соо тэрээн тухай урид соносхожо, киногой урда тээ съездын материалнуудаар депутадууд, лекторнууд, заводой хүтэлбэрилэгшэд 15 — 20 минутын тобшо элидхэлнүүдые саг үргэлжэ уншаха гэжэ дурадхалнууд соогоо бэшээбди. Зарим темэнүүдыень нэрлэбэл, ажалшадай һуудал байдалые һайжаруулха программа, арбан нэгэдэхи табан жэлдэ шэлэй заводой хүгжэлтын замууд, Ленинэй парти, съездһээ съезд хүрэтэр гэхэ мэтэшэлэн болоно. Энээн тухай нүхэд А. И. Богданов, Б. А. Лев гэгшэд элидхээ. Тиихэдэ апрельдэ ЖКО-гой начальник А. И. Антонов болон директорэй орлогшо В. С. Плеханов гэгшэд ариг сэбэрые сахиха талаар поселогой байдал түхэй шаа тоособо. Май һарада посёлогто ажаһуугшад, һунгагшадай гомдол, дурадхалнуудай ямар гуримаар шиидхэгдэдэг тухай заводой хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө В. И. Петров хөөрэжэ үгэбэ. Тэрэшэлэн хүүгэдэй «Звёздочка» клубай ябуулдаг хүдэлмэри тухай тэрэнине даагша К. Л. Горлов мэдээсээ һэн.

Энэ зундаа Гомельскэ үйлсэдэхи агит-талмай һонирхолтой түсэбөөр хүдэлбэ. Нэгэдэһэн үдэртэнь — июниинь 1-дэ «Үхибүүдые хамгаалха уласхоорондын үдэр» гэһэн лекци 43-дахи һургуулиин директор А. Г. Аненконов уншаба. Түгэсхэлдэнь хүүгэдэй уран һайханай коллективэй ехэ концерт табигдаа. Агит-талмайн соведэй түсэбөөр уласхоорондын байдал, заводой саашанхи хүгжэлтэ тухай лекцинүүд энэ зундаа эндэ уншагдаба. Асуудалнуудта харюу абаха хоёр үдэшэ үнгэрбэ. Нэгэниинь—агит-талмайда, нүгөөдэнь — соёлой байшанда болоо. Һонирхолтой эдэ хэмжээ ябуулгануудай үедэ ажалшадай табиһан асуудалнуудта министерствэнүүдэй, горгүйсэдкомой түлөөлэгшэнэр харюусаа.

Үхибүүдэй зүгһөө хуули эбдэхэ ябадалнуудые һэргылхэ тухай лекци Советскэ райгүйсэдкомой дотоодын хэрэгүүдэй таһагай хүдэлмэрилэгшэд август соо уншаба. Һуралсалай жэлэй эхилһэнтэй дашарамдуулан, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин зорилгонууд тухай болон «Ажабайдалай социалис шэнжэ шанар», «Хоёр түби—ажабайдалай хоёр ондоо шэнжэ шанар» гэһэн лекцинүүдээр агит-талмайн сезон түгэсэбэ.

Хүн зоной ажаһуудаг газарта ябуулагдадаг хүдэлмэридэ дутагдалнууд үшөөл бии гээшэ. Хүмүүжэл муутай, гэрһээ тэрьедэдэг ухибүүдые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ анхарал багаар хандуулагдана. Архиншад, ажал хэдэггүй элдэбын зайгуул зон посёлогтомнай үшөөл бии. Зүб харгыда тэдэниие оруулха, хэһээхэ талаар оролдолго мүртэй гаргагданагүй. Эбгүй, зүдэрүү байдалтай бүлэнэр мүн лэ олон, һэргылэмжын хүдэлмэри тэдээнтэй ёһоор ябуулагданагүй.

Тэрэшэлэн ажаһуудалай соёл болбосоролые хүгжөөхын түлөө мүрысөөн һулаар эмхидхэгдэнэ. Гэр бүхэндэ байдаг хүтэлбэрилэгшэнэр-коммунистнууд өөһэдынгөө гэр бүлэдэ түбшэн туни зан абаритай байхын хажуугаар оршон тойронхи байдалай түлөө харюусалгаяа мэдэржэ, эдэбхи үүсхэл гарган, социалис ёһо журам бэхижүүлхэ талаар оролдохо уялгатай.

Шэлэй заводой партийна организаци КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулан, хүн зоной ажаһуудаг газартахи үзэл сурталай-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайжаруулхын тула нилээд оролдолго гаргана гээшэ.

Е. БОЖЕДОМОВ,
шэлэй заводой парткомой секретариин орлогшо.

ЭНЭРХЫ СЭДЬХЭЛТЭЙ ХҮНҮҮД

Улаан-Үдын почтамтын харьяата коллективүүдэй хүдэлмэрилэгшэд, алба хаагшадай 60 гаран процентнь 25 наһаяа гүйсөөдүй залуушуул болоно. Иимэ ушар байдал һайшаалтай ааб даа. Гэхэтэй хамта залуу оператор, телеграфист, почтальонуудые ажал мэргэжэлэй, үзэл бодолой талаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ саг үргэлжын анхарал хандуулха шухала байна бшуу. Юуб гэхэдэ, үйлэдбэриин болон ажалай журамай байдалые адаглажа байхада, журам эбдэгшэдэй олонхинь мэргэжэлээршье, стажааршье бага, 25 наһа хүрөөдүй залуушуул гэжэ элирүүлэгдэнэ.

«Үйлэдбэрилгын хүтэлбэрилгэ болон түсэблэлгэдэ, кадрнуудай мэргэжэл дээшэлүүлхэ асуудалнуудые шиидхэлгэдэ, хүдэлмэрилэгшэдэй ажалай ба ажаһуудалай эрхэ байдал һайжаруулгада, журам бэхижүүлгэдэ, мүн ажалдаа коммунис ёһоор хандадаг байхаар хүмүүжүүлгэдэ ажалша коллективүүдэй үүргые дээшэлүүлхэ», — гэжэ КПСС-эй XXVI съездын баталан абаһан СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүд дотор бэшэгдэнхэй. Партиин энэ документ соо табигдаһан зорилгые шиидхэлгэдэ һурган хүмүүжүүлэгшэдэй үүргэ тон ехэ гээшэ. Манай коллективтэ ная гаран һурган хүмүүжүүлэгшэд бии юм. Тэдэнэй олонхинь хэлхеэ холбоондо 25—30 жэл хүдэлнэ. Эдэмнай өөрынгөө ажал мэргэжэлые түгэс шудалһан, ажабайдалай баян дүй дүршэлтэй, политическэ үндэр мэдэрэлтэй хүнүүд ха юм.

Залуушуулай һуралсал болон ажал хэрэгые залан хүтэлбэрилхын тула һурган хүмүүжүүлэгшэдэй совет байгуулагданхай. Тус совет эрхим һурган хүмүүжүүлэгшэдэй дүй дүршэлые согсолон дэлгэрүүлнэ. Тэрэшэлэн дүй дүршэлөөрөө хубаалдахын тула һурган хүмүүжүүлэгшэдэй суглаанууд, залуушуултай тэдэнэй уулзалганууд үнгэргэгдэһэн байха юм.

Жэшээнь, почтамтда бүхыдөө 46 жэл, тэрэнэй 22 жэлынь хэлхеэ холбооной томо отделениин начальнигаар хүдэлһэн М. Ф. Самойлова; «Нэгэ газарта, хэлхеэ холбооной нэгэ предприятида хүдэлхэ хэрэгтэй. Тиигэбэл, телеграфист, телефонист, оператор, почтальоной мэргэжэлые һайн шудалхаш. Хүнүүдшье ажалыеш бодотоорнь сэгнэхэ, бригадир, отделениин начальник боложо шадахаш. Харин хаанашье ёһоор тогтонгүй, энэ тэрээгүүр хүдэлһэн хүнүүд бүхы наһаараа энэ мэтээр зайгуултажа, зоһдо шоо үзүүлжэ ябаха, — гэжэ тиимэ уулзалгануудай нэгэндэ хэлээ.

Мария Фёдоровна 65-тайбайбашье, хүдэлмэриин шанарые шалгадаг оператораар хүдэлнэ. Почтамтда олон жэл соо ажаллаха үедөө хэдэн арбаад операторые, телеграфистые, илган хубаарилагшые, почтальонуудые бэлдээ гээшэб. Жэшээнь, тэрээндэ һураһан Н. Н. Агафонова хэлхеэ холбооной томо отделениин начальнигаар хүдэлнэ. Нимэл тушаал даадаг Г. С. Антипкина Арадуудай Хани барисаанай орденоор һая шагнагдаа. Тиихэдэ телеграфай инструктор В. В. Андреева, почто зөөлгын бригадир М. С. Полякова болон бусадые нэрлэмээр. Олон мэргэжэлтэдые хүмүүжүүлһэн габьяата ветеран М. Ф. Самойлова үнэн сэхэ ажалайнгаа түлөө «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор, олон медальнуудаар шагнагдаһан намтартай.

С. Ф. Орешкова почтамтда 40 жэлэй туршада хүдэлнэ, илган хубаарилгын участогай начальник байһан. 64 наһа хүрэһэн ветеран мүнөө оператораар хүдэлдэг. Тэрэнэй һургаһан шабинар В. Син-Лин, Афанасьева, бусад участогай начальник, бригадирнуудаар хүдэлнэ. Нүхэр Орешкова «Ажалдаа шалгарһанай түлөө» медаляар шагнагданхай, СССР-эй Хэлхеэ холбооной министерствын отличник гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. «Һурган хүмүүжүүлэгшэд! Залуушуулай саашанхи харгы замуудыень таанад залаха үүргэтэй гээшэт. Энээнэй түлөө бүхы хүсэ шадалаараа оролдохо зэргэтэйбди», —гэжэ тэрэ нүхэдөө уряалдаг.

Страховой участогай оператор К. И. Русинова почтамтда 36 жэл хүдэлнэ. Оператор Н. Никифорова, почтальонууд Брянская, Заголюк, Попова гэгшэд 25 жэл соо хүдэлжэ, нилээд дүй дүршэлтэй болонхой. Эдэмнай булта залуушуулда туһалжа, мэргэжэлэй талаар һуралсалдань мэдэхэ шадахаараа хамһалсадаг байха юм. Үйлэдбэриһөө гадна, гэр бүлэдөө залуушуулай ямар хандалгатай байһые тэдэ һонирходог.

Һурган хүмүүжүүлэгшэгэшэмнай, юрэдөө, ганса өөрынгөө урдахиие хараад ябадаг хүнүүд бэшэ, харин хажуудаа хүдэлдэг нүхэдэй, илангаяа залуушуулай, ажал хэрэгүүдтэ халуунаар хабаадажа, зүрхэ сэдьхэлэйнгээ баялигуудаар хубаалдадаг хүнүүд ха юм.

Б. СОТНИЧ,
дайнай болон ажалай ветеран.

ПРОФСОЮЗАЙ АЖАБАЙДАЛ

ҮҮСХЭЛ ЭДЭБХИ ГАРГАХА

Соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай об... пленум боложо, «Профсоюзай эхин организаци... тэлбэрилхэ талаар Хэжэнгын ба Зэдын соёлой ... лэгшэдэй профсоюзай райкомуудай бэелүүлдэг ... тухай», соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй областной ... тоосоото-һунгалтын XIII конференцине зарлах... мүн эмхидхэлэй асуудалнуудые зүбшэн хэлсэбэ.

Хэжэнгын, Зэдын соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай райкомууд профсоюзай эхин организацинуудые бэхижүүлхэ, соёлой предприятинууд болон эмхи зургаануудай үйлэдбэриин-зохёохы ажал ябуулгада эдэнэй үзүүлдэг үүргые дээшэлүүлхэ талаар эмхидхэлэй хүдэлмэрине һайжаруулһан байна. Үйлэдбэриин шухала асуудалнуудые шиидхэхэ, ажалшадые хүмүүжүүлхэ, уялга түсэбүүдээ дүүргэхэ хэрэгтэнь профсоюзай эхин организацинуудта бодото туһаламжа үзүүлхын тула профсоюзай райкомууд анхаралаа ехээр хандуулдаг болоо.

Ерэхэ жэлэй март һарада болохо ВЦСПС-эй XVII съездын хүндэлэлдэ зорюулагдаһан социалис мүрысөөн ажалша коллективүүдтэ үргэнөөр дэлгэржэ байна.

Манай райкомой хүдэлмэридэ социалис мүрысөөнэй асуудал гол һуури эзэлдэг юм гэжэ Хэжэнгын соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай райкомой түрүүлэгшэ **Б-Д. Б. Бальжинимаев** тэмдэглээ. Ажалшадые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ хүдөөгэй киномеханигуудай харюусалга ехэ. Тэдэ совет кино-искусствые олоной дунда үргэнөөр нэбтэрүүлэгшэд болоно. Кинофикаторнуудаймнай ажал хэрэг яһала һайнаар эмхидхэгдэнхэй. Район доторнай 23 кино-түхеэрэлгэ хүдэлнэ. Киносетиин дирекци арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй 8 һарын даабарие августын 17-до дүүргэһэн.

Эндэ ажалай түрүүшүүл олон. Жэшээнь, Леоновко тосхондо хүдэлдэг киномеханик Владимир Павлов хүдөөгэй ажалшадые һайнаар хангадаг байһаараа олоной дунда алдаршанхай. Тэрэ «Республикын эрхим «түрүү киномеханик» гэһэн үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байна.

Хүдөөгэй соёлой байшангууд, клубууд хүдэлмэреэ түсэбэй ёһоор, зохёохы гуримаар эмхидхэхэ зэргэтэй. Ушарынь юуб гэхэдэ, тэдэ хүдөө нютагуудай соёлой гол гуламтанууд болоно. Манайда малшадые соёлой талаар хангалгада ехэ анхарал хандуулагдана. 100 гаран гүүртэ, отара болон бригадын ажалшадые 11 агитбригада хангадаг юм. Клубай эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд, библиотекарьнууд, лекторнууд тэдэнэй бүридэлдэ ородог байна. Ажалшадай урда 319 концерт-наадан табигдаа. Дайшалхы ба «сахилгаан» 813 хуудаһан гаргагдаа, 79 дахин кинофильм харуулагдаа.

— Мүнөө профсоюзай организацинуудта харюусалгатай хаһа эхилбэ — тоосооото-һунгалтын суглаанууд захалба. Тэдэниие ямараар үнгэргэһэнһөө ерээдүймнай хүдэлмэри дулдыдаха, — гэжэ Зэдын соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай райкомой түрүүлэгшэ **В. Б. Михайлов** мэдүүлээ.

Соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай бэелүүлхэ зорилгонууд олон. Материальна үйлэдбэриин асуудалнуудые шиидхэлсэхэһээ гадна, шэнэ хүниие хүмүүжүүлхэ гэһэн шухала зорилготойбди.

Бүхэсоюзна мүрысөөнэй дүнгүүдээр Зэдын район КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй ба ВЛКСМ-эй ЦК-гай Хүндэлэлэй грамотаар, 5 мянган түхэриг мүнгэн шангаар шагнагдаа һэн. Энэ талаар районоймнай соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй габьяа бии гээд тэмдэглэлтэй гэжэ элидхэлшэ онсолбо.

Үнэн сэхээр хүдэлдэг, мэргэжэл шадабаритай, нийтын үндэр мэдэрэлтэй, коллективэйнгээ ажал ябуулгын үрэ дүнгүүд тухайда, гүрэн түрынгөө аша туһа тухайда анхаралаа хандуулдаг хүнүүд предприяти бүхэндэ, колхоз, совхоз бүхэндэ олон байха. Жэшээнь, Бооцо нютагай киномеханик Н. А. Попова, типографиин хүдэлмэрилэгшэд Л. В. Шестакова, А. И. Лабыгина, кинопрокадай хүдэлмэрилэгшэ З. Ф. Шишмарева, библиотекарь М. С. Мамаева гэгшэд түсэбөө һара бүри үлүүлэн дүүргэжэ, зоной дунда хүндэтэй болонхой.

Гэбэшье Хэжэнгын, Зэдын соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай райкомуудай хүдэлмэридэ горитой дутуу дунданууд дайралдана. Эдэнэй хүдэлмэри КПСС-эй XXVI съездын профсоюзуудай урда табиһан эрилтэнүүдтэ гүйсэд харюусанагүй. Зарим местокомуудай ажал хэрэг тодорхой бэшэ, эрилтэ багатай. Шухала асуудалнууд зүбшэн хэлсэлгэдэ үсөөнөөр табигдана, профсоюзай хүдэлмэриин һайн дүй дүршэл һулаар согсологдоно. Саг үргэлжын зарим комиссинууд ёһо тэдысэ эмхидхэгдэжэ, мүртэй хүдэлмэри ябуулнагүй. Ажалые хамгаалха, соёлой-нийтэ, хүмүүжүүлгын, социальна страхованиин, физкультурно-спортын хүдэлмэриин асуудалнууд профсоюзай райкомуудай үзэмжэдэ хаа-яа табигдадаг байна гэжэ пленум дээрэ нэмэлтэ элидхэл хэһэн соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой секретарь **Н. Д. Заева** онсолон тэмдэглэбэ.

Соёлой зарим эмхи зургаануудта ажалай журам хазагайрүүлхэ, үйлэдбэриин түсэбүүдые дүүргэхэгүй ябадал үзэгдэнэ. Жэшээнь, Зэдын районой киносетиин дирекциин 29 кино-түхеэрэлгын 11-ниинь хоёрдохи кварталайнгаа түсэб дүүргээгүй. Социалис уялгануудаа ямараар дүүргэжэ байһан тухай, профсоюзай гэшүүдэй ажалай ба ажаһуудалай эрхэ байдалые һайжаруулха тухай асуудалнуудаар эмхи зургаануудай, предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй тоосоонуудые профсоюзай райкомууд тон хомор шагнадаг байна.

Үбэлжэлгын үедэ хүдөөгэй ажалшадые соёлой талаар хангалга үшөөл һанаһанда хүрэнэгүй. Соёлой эмхи зургаануудай байшангуудые дулаалжа, заһабарилжа, үбэлдэ бэлдэхэ, түлеэгээр хангаха тухай асуудалнууд саг соогоо һайнаар шиидхэгдэнэгүй.

Кабанскын районой соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй ... зай райкомой ... **И. Г. Серебренников** ... нүүд тушаа түрүүлэ... хэдэж, соёлой эмхи ... дай эдэбхитэдые ... лэжэ олохо, социалис ... сөөе, ажалшадай ... болон амаралтые ... хидхэхэ асуудалнууд ... харалаа хандуулба.

— Мүнөө манай ра... дотор 12 мянга гаран ... КПСС-эй XXVI съезды... риалнуудые үргэн ... нэбтэрүүлэн ойлгуул... дэлмэри ябуулна. ... эмхидхэгдэнхэй. Съезд... риалнуудай дүрбэн ... лэлээр хөөрэлдөөнүүд ... гэгдэнэ. Цикловой ... хадаа манай хүдэлмэри ... тэрүүлэгдэһэн шэнэ ... лоно. Тиихэдэ һарын ... хи четверг бүхэндэ ... нийтэ нэгэн үдэр ... дэг юм. Партийна, ... тэлбэрилэгшэд энэ ... приятинуудта ошож... мэришэдтэй уулзадаг... ти, правительствын ... ехэ зорилгонуудтай ... суулдаг, эдэнэй эрил... лэмжэнүүдые мэдэж... байна, — гэжэ «Знани... гэмэй Буряадай респ... ска эмхиин местоком... лэгшэ **Н. П. Панасенко** ... рэбэ.

Соёлой хүдэлмэри... профсоюзай обкомой ... гүрэнэй филармонии ... тор **В. Г. Николаев** ... нийтэ ажалшадые, ... залуушуулые хүгжэм... тайгаар, тэрэниие ... хүмүүжүүлхэ, Улаан-Үд... ёл-гэгээрэлэй училищ... ша **П. И. Трофимов** ... харилсаа үргэдхэхэ, ... соёлой эмхи зургаан... һаламжа үзүүлхэ ... далнуудта тогтобо.

Заграйн профсоюзай ... комой түрүүлэгшэ **Б.** ... **ев**, местокомой түрүүл... городской библиотеки... **Попова**, кинопрокадын ... **Захарчук**, хүгжэмэй ... һаа **Э. Ц. Дондуков** ... союзай областной ... секретарь **Л.** ... **донов** гэгшэд элидхэ... зүбшэн хэлсэлгэдэ ...

Соёлой хүдэлмэрил... областной профсоюзай ... соото-һунгалтын XIII ... ренцине байгша оной ... риин 17-до зарлахаар ... тогтоогоо.

Пленум дээрэ эм... асуудал хаража ... Пенсидэ гараһантай ... рамдуулан, пленум ... Т. Н. Санжиева ... лой хүдэлмэри... дэй профсоюзай обком... зидиумэй гэшүүнэй, ... түрүүлэгшын уялгануу... лөөлбэ. Нүхэр **С. Ф.** ... **ва** соёлой хүдэлмэри... профсоюзай обкомой ... диумэй гэшүүнээр, ... түрүүлэгшээр һунгагд...

Б-М. ЖИГ...

ХҮТЭЛБЭРИЛЭГШЭДЫЕ ХҮМҮҮЖҮҮЛХЭ

Гүрэнэй түсэб болон даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхын тула кадрнуудтай ябуулдаг хүдэлмэриин хэмжээе саг үргэлжэ дээшэлүүлхэ шухала. Тимлюйн цементын заводто ахамад мэргэжэлтэдые, дунда шатын хүтэлбэрилэгшэдые бэлдэхэ талаар зарим тэды дүй дүршэл бии болонхой.

Завод дотор хүтэлбэрилхы тушаалтай элдэб мэргэжэлтэдые болон юрэнхы олон мэргэжэлтэй хүдэлмэришэдые шэлэн табижа, дүршэл шадабарииень дээшэлүүлхэ талаар удаан болзорой хараа түсэбүүд бэлдэгдэн бэелүүлэгдэнэ.

Үе-үе болоод үнгэрдэг хүдэлмэрилэгшэдэй аттестацинууд үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Табан жэлэй туршада нэгэ дахин бүхы шатын мэргэжэлтэд мэргэжэлээ һэргээн шудалдаг. Хүтэлбэрилхы тушаалнуудта томилхоор хүнүүдые урид шэлэн бэлдэжэ эхилнэбди.

Манай хүтэлбэрилэгшэд диилэнхидээ дүй дүршэлтэй, дээдэ гү, али дунда тусхай эрдэмтэй, шударгы бэрхэ хүнүүд юм. Хүдэлмэрилэгшэдые удаадахи үндэр шатада томилһоной үндэһөөр заводтохи кадрнуудай ёһото шэнэлэлгэ бэелүүлэгдэдэг гээшэ. Гэхэ зуура зарим хүтэлбэрилэгшэд байһан лэ тэрэ шатадаа, гэбэшье ондоо тушаалда томилогдодог. Жэшээнь мастер байһан А. Н. Матвиевский һаяхан механическа цехэй начальник болобо. Хүтэлбэрилхы тушаалтадай энэ мэтэшье һэлгэлтэнүүд һайн үрэ дүнгүүдые үгэдэг байха юм.

Заводой партийна комитет, профсоюзай завком болон захиргаан үйлэдбэриин түсэбүүдые эрхэ бэшэ дүүргэхын тула цех, бригада, халаанай хүтэлбэрилэгшэдэй харюусалгые али болохоор дээшэлүүлхые оролдоно. Һүүлэй үедэ шэнэ электрофильтрнүүдэй барилгада хабаатай захилнууд шанга хиналта доро абтанхай.

Тиихэдэ парткомой болон профсоюзай заводской комитедэй хамтын нэгэ заседани дээрэ хүдэлмэриин сагай зүбөөр хэрэглэгдэдэгые шалгаһан нийтын харалга үнгэргэхэ талаар механическа, транспортна цехүүдэй болон ремба-өын дүй дүршэл согсологдожо, тэрэниие дэлгэрүүлхэ гэһэн шиидхэбэри абтаба. Эдэ цехүүдтэ, хүн бүхэнэй сэдьхэлдэ аятай зохид эрхэ байдал тогтоогдонхой, нормонууд гуримшуулагданхай, үйлэдбэри хангаха бэлэдхэлэй хүдэлмэри эмхитэйгээр хэгдэдэг болонхой юм.

Дунда шатын хүтэлбэрилэгшэдэй тоо манай заводто нилээд олон. Мүн үйлэдбэридэ тэдэнэй дүүргэдэг үүргэ тон харюусалгатай. Мастер, бригадирнуудай политическэ болон экономическа бэлэдхэлдэ ехэ анхарал хандуулагдана.

Юрэнхыдөө хүтэлбэрилхы кадрнуудые бэхижүүлхэ талаар заводтомнай нилээд юумэн хэгдэнхэй. Тиимэһээл манай заводойхид үйлэдбэрие хүтэлбэрилдэг И. С. Бичиханов, Д. Н. Матвиевский, М. Г. Лысковцев болон бусадаар омогорходог гээшэ.

Гэхэтэй хамта зарим хүтэлбэрилэгшэдэй ажалай эмхидхэл хангалтагүй. Элдэбын хэрэгтэ хэрэггүй суглаа хуралдаануудта хүдэлмэриингөө сагые һалгахань дутаад, үшөө телефоноор шашалдажа, ажалһаа һамшадаг. Цехүүдэй зарим начальнигууд үйлэдбэриингөө асуудалнуудта анхаралаа табиха сүлөө саг олдоногүй гэжэ гомдодог. Үнэхөөрөөшье хүдэлмэриин сагые зүбөөр хубаарилжа, ажалаа һайнаар эмхидхэхэ тухай тэдэнэй дурадхалнуудые хараадаа абан, заводой захиргаан иимэ байдалые заһаха зорилготой зохихо хэмжээнүүдые бэелүүлнэ.

В. АСОНОВ,
Тимлюйн цементын заводой электромонтер.

АЖАЛАЙ НАМТАРАЙ ЭХИН

Комсомолец Владимир Поповой (зураг дээрэ) ажалай намтар һалл эхилбэ. Тиихэдээ һайнаар эхилбэ гэжэ онсо тэмдэглэлтэй байна. Тэрэ Каменскын 4-дэхи СПТУ-гай механизаторай курсада һурана. Володя мүнөө Кабанскын шубуунай фабрикын Шигаевкын отделенидэ практикада байна.

Владимир Попов мүнөө тэжээл бэлэдхэлгын халуун хаһада хүдөөгэй ажалшадтай хам оролсонхой. Район соогоо мэдээжэ болоһон А. Г. Грибановай хүтэлбэрилдэг звенодо тэрэ хүдэлнэ. Тэжээл бэлэдхэлгын түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилжэ, тэрэ журамтайгаар, оролдосотойгоор хүдэлжэ, хамта хүдэлдэг нүхэдтөө магтуулна.

Залуу хүбүүн үдэр бүхэндэ даабарияа үлүүлэн дүүргэнэ, шанартай һайнаар хүдэлнэ.

Тиигэжэ залуу хүбүүнэй ажалай намтар ажалша бэрхэ А. Г. Грибановай звенодо эхилһэн эндэ баһал удхатай ёһотой. Тэрэ звеногойнгоо хүтэлбэрилэгшэһөө үльгэр жэшээ, һургаал абан ажаллана.

Е. ЧЕРНЫШЕВЭЙ фото.

СОВЕТ ОРОН ДОТОР

ҺАЙДЭРЭЙ БЭЛЭГ БОЛГОН

НАБЕРЕЖНЫЕ ЧЕЛНЫ (Татарай АССР). Машина бүтээгшын үдэрэй хүндэлэлдэ КамАЗ-ай коллективэй абаһан социалис уялганууд болзорһоо урид дүүргэгдэбэ. Предприятиин ашаглалгада оруулагдаһанһаа хойшо 300 мянгадахи двигатель эндэ бүтээгдээ. Социалис мүрысөөндэ илагшадай суглуулагдамал команда тэрэниие хабсаргаха хүндэтэ эрхэдэ хүртэһэн байна.

КамАЗ-ай двигательнүүдэй заводой гол конвейерэй хүдэлмэри улам эршэдэнэ. КПСС-эй XXVI съездын урда тээ ашаглалгада оруулагдаһан хоёрдохи ээлжээе проектээр хараалагдаһан хүсэндэнь болзорһоонь урид хүргэхын түлөө мүрысөөн дэлгэрэнхэй.

Мүнөө жэл дизельнэ заводой коллектив нёдондоной-хиһоо һураггүй ехэ продукци бүтээн гаргаха байна. Агрегадай хэдэ хэдэн узелнууд нарижуулан һайжаруулагданхай.

ХҮБҮҮДЫНЬ ЭСТАФЕТЭ ХАЛАН АБАБА

АРКАЛЫК. Шэнэ газар ашаглагшадай ажалай баатаршалгын эстафетые Социалис Ажалай Герой Н. И. Киреев эсэгэтэеэ хамта Николай ба Владимир хүбүүдынь үргэлжэлүүлнэ. Совет Армиин албанһаа һая бусажа ерэһэн эдэ механизаторнуудай машинануудые Есильскэ автопредприятиин жолоошодой мүрысөөндэ эрхимлэгшэдэй бишыхан тугууд шэмэглэбэ. Аха дүүнэр үдэртэ гурбан нормо дүүргэнэ. Н. И. Киреевэй аха дүүнэр —коммунистнууд Алексей, Владимир ба Василий гэгшэдэй машинанууд иимэ тугхануудаар мүн лэ гоёогдонхой.

Ургаса хуряалгын эхилхын урда тээ жолоошод Киреевүүд нёдондо туйлаһан амжалтала хоёр дахин үлүүлхэ, 32 мянган тонно шэнииса элеватор абаашаха уялга абаһан байна. Николай Иванович Киреев 1 миллион пүүд ороohо зөөхые шиидэнхэй. Нэгэ эрьесэ хэхэдээ, тэрэ 100 тонно ороohо абаашана. Дүй дүршэлтэй жолоошон үдэртэ 6 дахин хэдэг юм.

Шэнэ газарые ашаглажа эхилһэн түрүүшын жэлнүүдтэ Николай Иванович ажаллажа эхилээ. Тэрэ комсомол-залуушуулай бригадые хүтэлбэрилдэг һэн. Һурган хүмүүжүүлэгшын бэлигтэй байһаниинь тиихэдэ тодороо. Энэ бригада олохон жолоошодой мэргэжэл шадабари дээшэлүүлхэ һургуули болоо. Парткомой дэргэдэ эмхидхэгдэһэн һурган хүмүүжүүлэгшэдэй соведые Киреев олон жэлдэ толгойлно.

Гурбан аха дүүнэрэй коммунист мэргэжэлдээ дурлуулжа шадаа. Тэдэнь өөһэдөө ехэ ашаанай автопоезднуудай олон залуу жолоошодые хүмүүжүүлээд байна.

Партиин обкомдо мэдээсэһэнэй ёһоор, Тургайска областьдо ургаса хуряалга дээрэ 200 гаран бүлын коллектив ажаллана. Һүүлэй хахад миллион гектар дээрэ хуряалгаяа дүүргэжэ байһан бусад ажалшад тэдээнһээ жэшээ абана.

ХАХАД МИЛЛИОН ГЕКТАР ҮРЭЖЭЛТЭ ГАЗАР

ЧИМКЕНТ. Чаян мүрэндэ дүтэ шадарай гандуу талада шэнэ оазис байгуулагдаба. Мелиораторнууд дүрбэн мянган гектар гандуу газарта уһалууриин түхеэрэлгэнүүдые тодхоһон, 40 миллион кубометр багтаасатай сөөрэм бариһан байна. Тэрэ уһаар дүүргэгдэжэ эхилээ. Джамбулай нэрэмжэтэ ба «Алгабасский» совхозуудта шэнээр ашаглагдаһан бүхы газар срэхэ хабартаа энэ сөөрэмһөө ундалуулагдаха юм. Энэнь орооһоной болон тэжээлэй ургамалнуудай үндэр баян ургаса абаха арга олгохо байна.

Һүүлэй жэлнүүдтэ областьдо мелиоративна хүдэлмэри эршэмтэйгээр ябуулһанай ашаар уһалуулагдадаг газарай талмай хоёр дахин үргэдхэгдэһэн байна. Голодная гэжэ таладахи Кызылкумай сүл губидахи, Арысь-Туркестанска каналай оршондохи уужам ехэ дайда сэсэрлиг болгогдонхой.

Барайгар, хлопок, овощ, виноград үйлэдбэрилхэ томо зононуудай байгуулагдаһан оазисууд хахад миллион шахуу гектар болоно. Энэнь тарялангай газарай гурбанай нэгэ хуби болодог, таряан ажалһаа абтадаг бүхы продукциин 80 процентые үгэдэг юм.

Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ ехэ мелиоративна барилга хэгдэхэээр хараалагдана. Тэрэнэй бэелүүлэгдэхэдэ, үшөө 30 мянга шахуу гектар уһалагдадаг газар ашаглалгада үгэхэ арга бии болохо юм.

АЖАХЫН ТООСООНОЙ ГУРИМААР ХҮДЭЛНЭ

ОРЕЛ. Эндэхи «Восход» колхоздо ажахын тоосоо нэбтэрүүлһэнэй ашаар намарай паар хахалалга дээрэ тарялашадай ажалай бүтээсэ горитойгоор дээшэлээ. 8 механизатор 4500 гектар полние табан үдэр соо хахалһан байна. Тиихэдэ хоёр дахин үсөөн хүнүүд, техникэ хэрэгтэй болоо.

Нютагай трактористнууд колхозой захиргаантай хэлсээ баталанхай. Эрхим агротехническэ болзорто паар хахалха, хүдэлмэреэ эрхим шанартайгаар дүүргэхэ гэһэн уялга тэдэ абанхай. Сэхэ поли дээрэ техникээ һайн шанартайгаар заһабарилхабди, соёлой ба ажаһуудалай талаар ажалшадые хангахабди гэжэ колхозой захиргаан газар хахалагшадые һайд... һан байна.

Отрядай бүридэлдэ ... звено оруулагдаа. Эгэы... шэлтэй механизаторнууд ... дэниие толгойлһон ба... Мүрысөөнэй дүнгүүд үд... ри согсологдоо. Эн... эсэстэ ажахыда сентяб... 20 болотор атар газар... хахалжа дүүргэһэн бай...

Тус ажахыда намар ... лагдаһан паар дээрэ ... таа тарилга хэгдэхэ ... Энэнь ургасые горит... ноор нэмээхэ зэргэтэй ... рин ажахын тоосооной ... номическа дүнгүүдые ... харабал, иимэ. Нэгэ ... намарай паар хахалхы... ла колхоз нэгэ түхэри... мүнгэ гаргашалаа. Хари... дондо жэлдэ 3 шахуу ... риг болоһон юм. Меха... торнууд ехэ салин ... абаа, шангай гуримаар ... килограмм талха тари... зүйл хүн бүхэндэ ... байна.

«Восход» колхозой ... хахалагшадай дүй дүрш... мэргэжэлтэд үндэрөөр ... һэн байна. Орловско ... тиин олохон ажахыну... тэрэнь нэбтэрүүлгэдэжэ ... хай.

ФИЛАТЕЛИСТНҮҮДЭ ХАРАЛГА

ВОЛГОГРАД. «СССР — ГДР» гэһэн филат... уласхоорондын выстав... баатар-хотодо һая нээ...

Заншалта харалгада ... бяад шахуу коллекци ... лагдана. СССР-эй ба Г... эй арадуудай хани бари... тухай, тэдэнэй харилсаа... боон тухай, манай түби... хэй дээрэ эб найрамда... ба аюулгүй байдалай т... тэмсэл тухай тэдэнь ... нэ. Россида ба Герма... хоморой марканууд... тээн гаргагдаһан түүхэ... дэн коллекци зорюулаг... хай. Выставкын хүндэ... дэ ГДР-эй Филателис... дэй холбооной делега... баадана. СССР-эй Хэ... холбооной министерств... ставкын хүндэлэлдэ ... һайханай маркатай ко... гаргаа.

(ТАСС)

...ЖАБАЙДАЛ, ...УРГУУЛИ, ...ҮРЭЛХИД

НЭРЭ ХҮНДЫН ХЭРЭГ

...Худанай дунда һур... һурагшадһаа бүридэ... ...дбэриин бригада ...нгэз район дотор ...тутай болонхой юм. ... һайн, ашаг үрэ ...ажал хэрэгээрээ ал... ...Тэрээн тухайнь ...дэн үгөөр олондо ...дуран хүрэнэ.

* * *

...брийн 11-дэ Могсо... ...рин хүрэжэ ерэхэдээ, ... үйлэдбэриин ... бригадир Ю. Ж. ...той танилсажа хөө... Нютагайнгаа ...ргуулида географиин ... хүдэлдэг Юрий ... олон жэлдэ тэн... ...ракторээршье хүдэл... ...тай юм, Һүүлэй ...лэй туршада тэрэ ...нгаа ахамад, гол ...дэхи классуудай ...дые хүтэлбэрилжэ, ...ахынгаа адууһа ...жээл бэлэдхэлсэхээ. ... гэжэ газарта үбһэ хуряахаяа гарадаг заншалтай болонхой.

—Энэ жэлдэ бригададамнай 17 һурагша, 3 багша хүдэлөө гэээшэ. Районой зүгһөө түрүүн 600 центнер үбһэ бэлэдхэхэ даабари үгтэһэн байгаа. Совхознай тэрэнинень 800 центнертэ хүргөө һэн. Яахаб теэд, ороһон жэлэй онсо байдалые хараадаа абан, үхибүүдээ шангахан хүдэлгэхэ баатай болоо һэмди. Оншыень оложо хүдэлгөө һаа, тэдэмнай юушье хэжэрхихэ зон ааб даа,—гэжэ аали даруухан абари зантай, энеэбхилһэн урин шарайтай бригадир даажа ябаһан һурагшадаа магтан һагад хөөрэбэ.

Һурагшад бригадаяа «Импульс-81» гэжэ нэрлэнхэй. Тэрэнэй гэшүүдэй хүдэлмэри хабар эртэ эхилээд, намар орой дууһадаг юм. Хабартаа тэдэнэр даалгагдаһан газараа өөһэдөө уһалдаг, наг шэбхэ гартадаг заншалтай. Тэдэнэй мэдэлдэ һургуулиин хоёр трактор байдаг. Тиихэдэ совхоз мөөртэ нэгэ трактор үгэдэг. Һургуулиингаа «Т-40» маркын тракторые, үхибүүд заһабарилаад, ямаршье ажалда хододоо бэлэн байлгадаг. Жамьянов Баясхалан Аюшеев Амгалан хоёрые бригадынхидынь ехэ, багагүй «техникын талаар бригадирай орлогшонор» гэжэ наадалан бэшэ, харин үнэн зүрхэнһөө нэрлэдэг байха юм. «Эдэ хоёр хүбүүдтэ ямаршье техникэ найдаад, хайшаншье һаа ябуулхада һанаа амар, найдамтай хүбүүд»,—гэжэ Юрий Жамбалович хэлэжэ байгаа һэн.

Үнэхөөрөөшье, эдэ хүбүүд ба тэдэнэй нүхэд найдамтай залуушуул. Тэдэнэр һургуулидаа үзэһэн теориёо бодото ажал дээрэ туршаха, хэрэглэхэ, һанаандаа бүхэлхэ дүүрэн арга боломжотой байна. Тэдээн сооһоо техникэдэ үлүү ехэ шуналтайнуудынь һургуулиингаа хоёр тракторые хэдэн дахин задалжа сутлуулһан, шэнжэлһэн байха юм.

Һуралсалай жэлэй дүүрэмсээр, бригадын гэшүүд дары түргэн түхеэрээд, Жэбхээһэндээ байраар ерэжэ, хүдэлмэриеэ эхилнэ. Үбһэ сабшалганай болоходо, 15 хүн үдэр бүри гараар сабшадаг байгаа. Гар хажууршад Сэсэгма Цыренжапова, Дулма Чимитова, Янжил-Һама Намсараева, Бадма-Ханда Жанчикова, Бато-Жаргал Цыденов, Володя Шойжинтов, Борис Лубсанов болон бусад эршэтэй һайнаар, залуугай залитайгаар хүдэлөө. Тэдэнтэй хамта ажалладаг багшанар—физик Б.Д. Б-М. Гомбоцыренов, ажалай багша Б. Б. Гатапов, географ Ю. Ж. Гомбоев гурбан хүтэлбэрилхын хажуугаар һурагшадтаа үльгэр жэшээ харуулан ябаа.

Тэдэнэр бүгэдэ сүлөөтэй сагтаа улаан булан соо сугларжа, газетэ, журнал уншадаг, телевизор харадаг зантай. Гадна долоон хоног соогоо хоёр дахин түб һууринаа ерэжэ, кино харадаг байна. Тогоошон Соёлма Цыренжапова эдеэ хоолоо хододоо амтатайгаар шанаад лэ, нүхэдөө, багшанараа баясуулдаг юм.

Худанай совхозой хүтэлбэрилэгшэд һурагшадые эдеэ хоолой, ажалайнь түлбэриин талаар гомдолгүйгөөр хангадаг. Мүрысөөнэй дүнгүүд гаргагдажа, түрүүлһэн звенодо урмашуулгын шан үгтэнэ.

Бидэнэрэй тэндэ ябахада, һурагшад нэгэ үдэр урда үбһэнһөө гараад, 1300 центнер һайн шанартай үбһэ түрэл ажахыдаа тушаагаад байгаа һэн. Тиигээд ерэхэлээрээ, район, совхозойнгоо баталһан түсэбтэ даабарие һурагшад холо үлүүлэн, амжалтатай дүүргэһэн болоо бшуу. Һурагшадай хүдэлжэ гараһан ажалайнь үрэ дүн энэл даа! Ажалайнгаа эсэсэй тоосоогоор үйлэдбэриин бригадын гэшүүн бүхэн 190—200 түхэриг салин абаһан байна.

Энэ бригада үйлэдбэриин табан жэлэй дүршэлтэй болобо. Ажал хэрэгынье урагшатай ябадаг болоһоор үнинэй. Тэдэнэр габшагай ажалайнгаа түлөө совхозой вымпелдэ хүртэнхэй, үнэтэ бэлэгүүд болон грамотануудаар оло дахин шагнагданхай. Бригадирыньшье урмашуулагдадаг. Район дотороо тэдэнэр жэл бүри нэгэдэхи һуури эзэлнэ. Нёдондо жэл республикын Хүдөө ажахын министерствын зүгһөө телевизорээр шагнагдаа. Эдэ бүгэдэ һурагшадые аргагүй ехээр урмашуулна. Хабар болоходо, бригадада орожо хүдэлхэ дуратайшуулай тоо олошорно. «Хүн бүхэнние абадаггүйбди. Мэдүүлгыень һайн хаража үзэдэг гуримтайбди».—гэжэ Юрий Жамбалович хөөрөө һэн. Тиимэһээ «Импульсын» гэшүүн болоно хүдэлхэ гээшэ һурагшадта нэрэ хүндын хэрэг болонхой. Тэрэнэй түлөө Дунда-Худанай һургуулиин һурагшад оролдоно, бэеэ эртэнһээ зэһэнэ.

В. НАЙДАНОВА.

ДИКСОН— ЗАЛУУШУУЛАЙ ОЛТИРОГ

Диксон гэжэ олтирог ба тэрээнтэй адли нэрэтэй тосхон Хойто зүгэй 73-дахи параллель дээрэ, Карска далайн дунда оршодог. Арадай депутадуудай нютагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Антонина ШАДРИЧЕВАТАИ АПН-эй корреспондент хөөрэлдэбэ.

— Манай Соведэй 1981 оной бюджет, багсаамжалхада, хоёр миллион шахуу түхэриг болоно. Манай үмэнэ табигдаһан олон асуудалнуудые, нэн түрүүн, болбосон түхэлтэй байрын гэрнүүдые бариха гэһэн шухала асуудалые энэ мүнгэнэй ашаар шиидхэдэг гээшэбди.

Олтирогой хүн зоной дундуур наһан 26 жэл болоно. Тэдэнэй олонхинь Арктикада хэдэн жэл соо ажаһууна. Тэдэнэй ажалай түлбэри һайн юм. Гэбэшье ажаллаха, амарха, һайн эрхэ байдал хүнүүдтэ байгуулаагүй һаамнай, гансал ехэ мүнгэндэ обтожо, эндэ үлэхэ дуратайшуул үсөөн байха һэн.

Шадричева өөрөө эндэ үнинэй ажаһуудаг. 20 гаран жэлэй саада тээ авиационно институт дүүргэжэ, инженерэй дипломтой болоо һэн. Тэрэ гэһэнһээ хойшо Арктикада ажаһуудаг, ажалладаг. Эндэ гэр бүлэ болоо, Андрей хүбүүниинь эндэл ехэ болоо. Тэрэнь хойто жэл дунда һургуули дүүргэхэ, полярна шэнжэлэгшэ болохо хүсэлэнтэй.

Шадричева өөрөө авиаиидэлгэнүүдые хангаха талаар эрхим мэргэжэлтэ болонхой. Хэдэн жэлэй саада тээ тэрэнние нютагай Соведэй депутадаар, харин һүүлдэ гүйсэдкомой түрүүлэгшээр һунгаһан байна.

Хойто Мүльһэтэ далайда Енисейн шудхадаг газарта дүтэхэнэ энэ олтирог оршодог. Тиимэһээ далайн судна нууд гол мүрэнүүдээр дамжан, хуурай газар дайда руу холо орожо ерэдэг. Харин Диксон тосхоной хүн зон — синоптигууд, гидрологууд, мүльһэн дээрэ авиа-тагнуул хэдэг ба бусад албанай хүдэлмэрилэгшэд транспортын аюулгүйгөөр ябалгые хангадаг юм.

— Табан жэл бүхэндэ Хойто далайн замаар ашаа зөөлгын удха шанар дээшэлнэ,—гэжэ Антонина Шадричева хөөрэнэ. Гэхэтэй хамта манай хизаарта зун түргөөр үнгэрдэг аад, пароходуудай тамаралга яаха аргагүй болзортой байдаг юм. 1975 ондо атомна ледоколнууд хойто далайнуудаар тамаралгын болзорые хоёр, долоон хоногоор һунаажа шадаһан байна. Үнгэрһэн үбэлэй янгинама хүйтэн һарануудташье Мурманск — Дудинка гэһэн аян замаар судна нууд таһалгаряагүй ябажа байгаа. Манай эндэ пароходуудай түхэреэн жэл соо ябадаг болохын тула эрдэмтэд, моряагууд, эрье шадарай албанай хүдэлмэрилэгшэд үшөө ехэ юумэ хэхэ зэргэтэй. Арадай депутадуудай манай районно Совет тэдээндэ ажалай ба ажаһуудалай таарамжатай һайн эрхэ байдал байгуулха тухай һанаагаа табижа байдаг.

Һая болотор Диксон тосхондо гол түлэб модон гэрнүүд байдаг юм һэн. Мүнөө эндэ дулаа баридаг панелеэр табан дабхар болбосон түхэлтэй гэрнүүд бодхоогдоно. Һаяхана 320 үхибүүдэй һураха шэнэ һургуули баригдаа. Тэрэшэлэн һурагшадай шэнэ пансионадууд, спортын хоёр зал нээгдээ, тамаралгын бассейн баригдана.

Олтирогой хүн зон хүдөө ажахы эрхилдэг юм. Ехэ газарһаа эдеэ хоолой зүйлнүүд абаашагдадаг. Тэрээнһээ гадна, нютагай гахайн фермэ шэнэ мяхаар хангадаг. Теплицын ажахы ногоон мангир, үгэрсэ, помидор болон бусад овощёор хангадаг. Эндэ һаалиин үнеэдшье бии. Диксон тосхон мал үсхэбэрилдэг оронной эгээл хойто нютаг болоно. Ойрын сагта малайнь тоо толгой 90-һээ 120 хүрэхэ юм. Һая баригдаһан загаһа, нарин эдеэн гэжэ тоологдодог зэрлиг оронуудай мяха нютагай олзоборилгын ажахы магазинуудта оруулдаг.

Мүнөө жэл залуушуулай үүсхэлээр тосхондо «73-дахи параллель» гэжэ нэрэтэй шэнэ кафе нээгдээ. Үдэшэндөө эндэ хүн зон хододоо олон байдаг. Хүгжэм зэдэлдэг, морзянкын абяан заримдаа тэрэнние таһалдуулдаг. «73...73...73...» гэһэн тсонуудые телеграфист хаанаһаашьеб түлхюурээрээ тоншодог. Радистнуудай уласхоорондын хэлэн дээрэ энэ тоонь эгээл һайн һайханиие хүсэһэн амаршалга дамжуулһан удхатай. Арктикын хүшэр замаар олтирогой хажуугаар үнгэрһэн судна бүхэн иимэ амаршалгануудые эльгээдэг заншалтай.

Борис ИВАНОВ,
АПН-эй корреспондент.

ХАРАГШЫН ҺАНАМЖА

...АЙДАЛЫЕМНАЙ ...АРЮУЛААГҮЙ «НАЙДАЛ»

...С-ДУРНЫН искусст... ...институдай буряад ...энэ зун дүүргэжэ ...бүлэг артистнуудые, ...буряад хэлэн дээрэ ...хараха дуратайшуул ...эр баясан угтаа һэн. ...артистнууд харагшад... ...танилсан, дипломно ...ное, үргэн ехэ прог... ...концерт харуулаа. ...Гоголиин «Гэрлэлгэ» ...жэг эдэ залуушуул... ...ерско һургуули боло... ...н, харагшадай ха... ...һонирхолые хэзээшье ...байхаар классическа ...гээшэ ааб даа.

...залуу артистнуу... ...эндэ дурадхаһан ну... ...тухай онсо хөө... ...боломоор гэжэ һа... ...Тиихэдэ имагтал ...найруулга тухайшье ...харин залуу драма... ...Дагбаевай бэшэһэн ...удха шанар тухай ...һанамжаяа хэлэхэ ду... ...хурэнэ.

...дал»—залуушуул ту... ...Тоонто нютагтаа ...торнуудаар ажалла... ...хадань, бидэ герой... ...уулзанабди. Эдэнэр ...шуумар бэрхэнүүд, ...бригадир хүбүүн Дам... ...гэндэ, олзодо дура... ...элирнэ. Теэд энэ ...хүсэн тухай асуу... ...автор гүнзэгыгөөр ...гүй орхиһон байна. ...сагташье алта мүнгэ ...нгашад, олзо зөөри ...шэд бинил ха юм. Ушар ...энэ асуудал ха... ...төөр орхигдошоо. ...һургуулияа дүүр... ...Балжид басаганай ...дамжуулан, хүдөө ...үлэжэ хүдэлхыень ...дые автор уряална. ...бэшэ ондоо үүргэ ...гүй, теэд табиһан ...нь мүнөө сагай гол ...асуудалнуудай нэгэн ...Харин Б. Дагбаев ...хүсэд анхаралаа та... ...Энэнһээ уламжалан, ...гол удха «инаг дуранынуудтай» хол... ...гэжэ асууя.

...ажабайдалые ...шэдитэ гэрэлээр ...дуран! Һургуу... ...дүүргэһэн гү, али ...сайхан хүнүүдтэ... ...һонирхолтой, илан... ...наһандаа эжэл нү... ...лэжэ байһан за... ...туһатай, хэрэг... ...удал... Эгээл эндэһээ, ...ческэ театрай сценэ ...инаг дуранай сэбэр ...үдэр һайхан, үнэн ...тухай хөөрэлдөөн ...байгаа. Теэд юун бо... ...гээшэб? Гол герой ...Сэндэмэдэ дуратай ...дые һамга абана, ...Сэндэмэдэ дуратай. ...поэт Үлзытэ архи ду... ...ой охиндо һоготожо, ...аюулаар наһа барана, ...тиихэдэ Амгалан хү... ...дада дуратай, тэрэнь — Дамбинда... Ёһотойл инаг дуранай дүхэриг!

Теэд эдэнэй хэнииньшье хүбиингаа жаргалые олоногүй. Дамбиин дурагүй һамганһаань тэрьелнэ, Ханда Сэндэмэ хоёр хото ерэжэ хүдэлдэг болоно, гансал Амгалан тоонто нютагтаа үлэнхэй.

Ехэл бэлэхэнээр, удаан бодомжолонгүйгөөр холбоод лэ орхиһон үтэнүүд, образуудгүйхэн удха. Нэгэ асуудал абаад, тэрэнээ хүсэдөөр, дүүрэнээр шиидхэжэ, образуудаа гүнзэгырүүлжэ, хурса ухаан бодолтой, ажалша бэрхэ, арюун сэдьхэлһээ дурладаг мүнөө үеын залуу хүнние зураглаха байгаа ха юм.

Магад тэрэ хүмнай Үлзытэ гээшэ гү? Теэд һайхан, сэбэр гунигаар дүүрэһэн шүлэгүүдые бэшэдэг поэт ямар һургаал, ямар туһа Дамбиин нүхэртөө хүргэнэб? Зөөриншэ хомхой гэртэхинтэй Дамбиида шадамар басаган Хандые һамга аба гэжэ тэрэ хэлэнэ. Энэмнай ямар хүн болоноб? Дууша сагаан сэдьхэлтэй гү, али худал хуурмаг, атаа жүтөөндэ диилдэһэн сэдьхэлтэй хүн гээшэ гү? Уянгата шүлэгүүдтэнь этигэхээр бэшэ болошоно.

Иигээд хаража үзэхэдэмнай, геройнуудай образууд ямаршье хүгжэлтэ, ургалта үзэнэгүй, пьесэ дотор мүнөө үе сагай шухала асуудалнууд ёһотой харюу абаагүй. Театр хүн зониие амаруулхаһаа гадна хүмүүжүүлхэ ёһотой ха юм. Илангаяа залуушуул геройнуудтай хамта бодомжолжо, арсалдажа, ухаан бодолоо хүгжөөжэ театрһаа гараха байгаа. Харин эндэ ямар герой, хэнэй образ жэшээ боломоор байна гээшэб? Хэншье үгы. Ямар асуудалнууд дээрэ бодомжолхо болонобибди? Тиимэ юумэн баһал үгы.

Гансал зүжэгэй нэрэнь гоё: «Найдал». Хүн бүхэн ээлжээтэ наран эрьехэ гэжэ этигэдэг, хэдышье ехэ хёморол, бэрхэшээлтэй ушараашье һаа, тэдээнтэй тэмсэжэ, илажа гараха хүсэлдөө найдадаг. Зол жаргал үзэхэеэ болёоб гэжэ этигэл найдалаа алдаа һаа, ажаһууһанайшье үрэ дүн үгы бэшэ аал? Гоёшье, удхатайшье нэрэтэй аад лэ, һонигүй зүжэг болоо.

Бодомжотой нарин режиссура, ялас гэмэ шадамар бэрхээр наададаг артистнууд зарим ушарта һулаханшье пьесые дунда зэргын болгодог гээшэ ааб даа. Тиигэбэшье, театр табиха пьесэеэ хэзээшье ехэ наряар, анхаралтайгаар шэлэжэ абаха ёһотой, гол удхыень, шиидхэхы асуудалнуудыень хаража үзэхэ хэрэгтэй бэшэ гү?

Д. ЦЫБЕНОВА,
Яруунын районой Инсэнгын һургуулиин багша.

ШОСТАКОВИЧОЙ ДУРАТАЙ ЗАЛ

...НГРАД. Д. Д. Шос... ...ой нэрэмжэтэ фи... ...ниин Бага залда боло... ...цертдэ гансахан һуу... ...һон байба. Дмитрий ...евичэй өөрынгөө кон... ...дэ һуудаг табадахи ...бандали дээрэ тэрэ... ...рэһэн үдэр баглаа сэ... ...табигдаа. Невскэ ...дээрэхи залда агуу... ...овет композиторай хүг... ...гүйсэдхэгдэхэдэ, хо... ...иимэ байдаг юм.

Дмитрий Дмитриевич ...ада тон дуратай дээ... ...камерна зохёолнуудаа ...түрүүшээр имагтал эн... ...сэдхэхэ гэжэ оролдо... ...юм, — гэжэ фи... ...ниин Бага залай ди... ...Д. Соллертинский ...— Композиторай ...урдань мэдэгдээгүй ...үзые олоходоо, хүгжэмшэд энэ ёһо заншалыень мүнөөшье сахидаг юм. Шостаковичой наһа барахынгаа урдахана бэшэһэн альт дээрэ гүйсэдхэгдэхэ соната эндэ түрүүшынхеэ зэдэлээ һэн. Москвагай хүгжэмшэн Ф. Дружинин тэрэниие гүйсэдхөө бэлэй. Харин мүнөө композиторай бүхы камерна зохёол бүтээлнүүд манай программада оруулагдадаг байна.

Шостаковичой түрэһөөр 75 жэлэй ойдо зорюулагдаһан фестивалиин түрүүшын концертдэ А. С. Пушкинай шүлэгэй удхаар бэшэһэн романснууд, «испан дуунууд» гүйсэдхэгдэһэн байна. Фортепьяно, скрипкэ дээрэ гүйсэдхэгдэхэ зохёолнуудынь программада оруулагданхай.

(ТАСС).

«БУРЯАД ҮНЭН»
газетэдэ бэшэһэнэй һүүлээр

«ХАЙ ДАА, ХОЛО ОШООГҮЙЛ»

Иимэ гаршагтай «Будамшуу» байгша оной июниин 20-до манай газетэдэ толилогдоо һэн. Прибайкалиин районой «Прибайкалец» колхозой гэшүүн Александр Роднонов хадаа Кома тосхондо ажаһуудаг Георгий Родионов Пётр Кирнпов хоёртой хамтаржа, хүдэлмэриингөө халуун хаһада ажалаа хаяад, хулгайгаар агнуури хэжэ байтараа баригдаа гэжэ тэндэ хэлэгдэһэн байгаа.

Ажалшадай депутадуудай Прибайкалиин районно Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ А. А. Шатов газетымнай редакцида иимэ харюу эльгээбэ:

«Районоймнай харьяата газар дээрэ хулгайгаар агнуури хэхэ баримтанууд дайралдана. Хуули бусаар агнаха ушартай шанга тэмсэл хэхэ хэмжээнүүд районой Соведэй гүйсэдкомой зүгһөө абтажа байна. Байгша оной дүүрэтэр тус асуудал арадай депутадуудай районно Соведэй гүйсэдкомой заседани дээрэ харагдаха».

* * *

«ХУБИИНГАА ХЭРЭГТЭ ХОМХОЙРООД...»

Улаан-Үдэ хотын Сэлэнгын баруун эрьедэ түбхинэһэн дачануудай харгы дээрэ шалгалта хэгшэдэй материал байгша оной августын 26-да манай газетэдэ иимэ гаршагтайгаар толилогдоо һэн. Зарим предприяти, организаци, ажахын болон эмхи зургаануудай жолоошод гүрэнэй автомашинные хубиингаа хэрэгтэ хуули бусаар хэрэглэнэ гэжэ тэрээн соо хэлэгдэһэн байгаа. Тэдэнэй дунда Яруунын районой Озёрын шанаржуулгын комбинадай жолоошон С. С. Сидякин дурдагдаа һэн.

Улаан-Үдэ хотын Сэлэнгын баруун эрьедэхи «Дружба» саадта хүндэтэ шалтагаанаар, комбинадай хүтэлбэриин зүбшэлтэйгөөр жолоошон С. С. Сидякин эльгээгдэһэн байгаа. Машина ашаглаһанайнгаа түлөө С. Сидякин мүнгэ түлэбэ гэжэ тус комбинадай ахамад инженер В. Р. Сартаев газетымнай редакцида эльгээһэн харюу соогоо бэшэнэ.

Совет Конституциин үдэрые угтуулан

ЧЕРНОВЦЫ. Вячеслав, Нина Мигалюгтанай гэр бүлэ «Чернобривцы» гэжэ дуунай ансамбль болонхой. Үхибүүдэй хубсаһан дээрэ гоёогдон оёгдоһон угалзануудые түрэлхидынь өөһэдөө хээ. Нина багша мэргэжэлтэй, тиихэдэ Вячеслав нютагай радиокомитедтэ ажалладаг.

ТАСС-ай фотохронико.

Хилын саанаһаа

ТАСС АПН

СОЦИНТЕРНЫН БЮРОГОЙ ЗАСЕДАНИ

ПАРИЖ. Социалис интернационал буу зэбсэгүүдые үрдилдэн түхеэрхэ ябадал зогсоохые уряалхаһаа гадна, буу зэбсэгүүдые хуряалгын хэрэг һэргээлгые шухалада тоолодог байһанаа элирхэйлбэ. Зүүн ба баруун тээхи оронуудай хоорондо, мүн бүхы дэлхэйн оршом соо хөөрэлдөө, харилсаа холбоо үргэлжэлүүлхэ тон шухала,—гэжэ Социнтернын бюрогой заседани дээрэ һайшаагдаһан тусхай шиидхэбэри дотор хэлэгдэнэ.

Ядерна зэбсэгүүдые хуряалгын асуудалтай дашарамдуулан, зүүн ба баруун тээхи оронуудай хоорондын харилсаанда уласхоорондын энэ эмхиин хүтэлбэрилхы органой гол анхарал хандуулагдаа. 48 социалис, социал-демократическа парти, тэрэшэлэн 30 шахуу бусад партинууд болон эмхинүүд тус эмхи дотор нэгэдэнхэй юм.

Социалис интернационал нейтронно бомбые бүтээлгэ ба тараан тодхолгые буруушаана. Хоёр талын ядерна тактическа зэбсэгые үнэхөөр хороохо, саашадань үгы хэхэ ябадал Европодо түйлаха зорилто табигдана гэжэ шиидхэбэри доторнь хэлэгдэнэ.

ОСВ тухай хөөрэлдөө дары һэргээлгые Социнтерн мүн лэ шухалада тоолоно.

Химическэ ба биологическа зэбсэгүүдые үрдилдэн түхеэрэлгын дахин һужэрэлгые зайсуулхын тула тэдэниие дары хорихо тухай хэлсээ баталха шухала гэжэ документ дотор заагдана.

Европодо аюулгүй байдал, харилсаа холбоо хангаха зорилготой зүблөөнэй Түгэсхэлэй актын бүхы эрилтэнүүдые бүрин дүүргэхэ, Европодохи сэрэгэй талаар шахардуу байдал һуларуулгын ба буу зэбсэгүүдые хуряалгын асуудалнуудаар конференци зарлаха шухала гэжэ шиидхэбэри дотор тусхайлан тэмдэглэгдэнэ.

Помгон далайн оршон тойрондо, Хойто Европодо ядерна зэбсэггүй зононуудые бии болгохо гэһэн оролдолго хүсэлэлгые Социнтерн һайшаана.

Латиин Америкын оронуудтахи байдал тухай асуудал уулзалгын үедэ зүбшэн хэлсэгдээ. Сальвадор тушаа тусхай мэдүүлгые бюро һайшааба. Сальвадорой хунтада сэрэгэй ехэ туһаламжа үзүүлжэ байһанайнь түлөө США-гай мүнөөнэй захиргааниие Социалис интернационал буруушаана. Нигэжэ сэрэгээр хамааралга энэ орон догорхи мүрдэлгэ хюдалгые улам дэбэргэнэ гэжэ документ дотор тусхайлан тэмдэглэгдэнэ.

Социнтернын түрүүлэгшэ В. Брандт пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Латиин Америкэдэхи байдалтай холбоотой бусадшье асуудалнууд заседани дээрэ харагдаа. Никарагуагай революциие хамгаалан тэмсэхээр бэлэмди. Латиин Америкэдэ хабаатай асуудалнуудаар Социнтерный комитет дахин тогтоохо гэһэн шиидхэбэри уулзалгын үедэ баталагдан абтаа гэбэ. Анголодо эсэргүү ЮАР-ай ээрхэг түримхэй ябуулганууд уулзалгада хабаадагшад буруушааһан. Африкын урда зүгтэхи байдалда зорюулагдаһан тусхай конференцидэ бэлэдхэлэй ябасые зүбшэн хэлсэһэн байна гэжэ В. Брандт мүн лэ мэдээсээ.

МАДРИДТА ЕХЭ МИТИНГ БОЛОБО

МАДРИД. Мадридай Каса-дель-Кампо гэжэ парк соо зуун мянган хүнэй хабаадалгатайгаар болоһон митинг Испаниин Коммунис партиин заншалта һайндэрөөр дүүрэээ. Мүнөө жэл энэнь НАТО-да Испаниин оролгые буруушааһан уряа доро үнгэрбэ.

КПИ-гэй Генеральна секретарь Сантьяго Карильо митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Испаниин арадай дура хүсэлдэ зүришэжэ, Хойто-атлантическа договорой эмхидэ оронoо татан оруулха һэдэлгэ гаргажа байһанайнь түлөө правительствые эрид шангаар шүүмжэлээ.

НАТО-да Испаниин оролго тухай асуудал үшөө шиидхэгдээдүй. Парламентаар дамжуулан тэмсэхэһээ гадна, бидэндэ конституциин олтоһон бүхы эрхэнүүдые хэрэглэхэбди гэжэ тэрэ тусхайлан тэмдэглэнэ.

Хилын саанаһаа ерэһэн айлшад, хэдэ хэдэн оронуудай коммунис ба хүдэлмэришэнэй хэблэлэй түлөөлэгшэд, тэрэ тоодо КПСС-эй ба «Правда» газетын түлөөлэгшэд КПИ-гэй һайндэртэ байлсаба.

ПОЛЬШОДОХИ БАЙДАЛ ТУШАА

ВАРШАВА. Польшын ПАП агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, ПОРП-ын воеводско комитедүүдэй секретарьнуудай зүблөөн мүнөөнэй политическэ оршон байдалда партиин организацинуудай шиидхэхэ зорилгонуудые зүбшэн хэлсэбэ. Партиин нэгэдэлые бэхижүүлхэ, экономическа реформо, ПНР-эй сеймэй баталан абаһан хуулинуудые бодото дээрэнь бэелүүлхын тула партиин органуудай ажал ябуулгые бүри эдэбхитэй болгохо шухала гэжэ зүблөөн дээрэ тусхайлан тэмдэглэгдээ.

* * *

Польшодохи социализмда харша ябуулгые гол үүдхэгшэдэй, эмхидхэгшэдэй нэгэн байһан КОС-КОР гэжэ контрреволюционно бүлэглэлэй «тараагдаһан» тухай «Солидарность» гэдэг профсоюзна нэгэдэлэй Гданьскдахи съезд дээрэ соносхогдоо. КОС-КОР-ой уялганууд ба кадрнуудые «Солидарностиин» даажа абаһан дээрэһээнь адли хоёр эмхиин оршон байһанай хэрэггүй болоо гэжэ тэрэнэй «тараагдаһанай» ушар шалтагааниие тайлбарлна.

«Съездын» пресс-албанай түлөөлэгшэ Онышкевичэй журналистнуудта мэдээсэһэнэй ёһоор, КОС-КОР хадаа «Солидарностиие» эмхидхэхэ үүсхэл гаргаһан байгаа. «Профсоюзна нэгэдэл манай эмхиһээ үлүү һайнаар ажал ябуулга эрхилхэ байха» гэжэ КОС-КОР-ой гэшүүн, Варшавска «Солидарностиин» бүридэлдэ ородог Липский мэдүүлбэ.

Энээнтэй дашарамдуулан, Америкын Эй-би-си гэдэг телекампани иигэжэ тэмдэглэнэ: «КОР» бүлэглэл саашадаа хэрэггүй болоо», гэхэ зуура тэрэнэй хүтэлбэрилэгшэд «Солидарностиин» хүтэлбэриин гол советнигууд зандаа үлэхэ, «КОР-ой» удамаршад профсоюзна нэгэдэл дотор өөһэдтөө бата һуури хангаһанхай гэжэ Франциин «Паризьен либере» газетэ бэшэнэ.

ВАРШАВА. «Трибуна люду» газетын тунхаглаһан шэнжэлэл дотор иигэжэ хэлэгдэнэ:

«Солидарностиин» съездын түрүүшын шатада политическэ үлэмжэ хархис тала булюу байгаа. Тэрэнэй түлөөлэгшэд КОС-КОР-ой удамаршадай заабаряар тэрэнэй хорото зорилгонуудта таараха шиидхэбэринүүдэй проектнүүдые олохон ушарта баадхаһан, КОС-КОР-ойхид радикалнуудые толгойлдог байһан. КОС-КОР «Солидарность» дотор бүхөөр эшээлһэн туладаа, тэрээнтэй ниилэхэ гэжэ шиидэһэн болонтой.

Тобшолсн хэлэбэл, тусгаар байһанай хэрэггүй болоо, «Солидарность» эмхидхэлэй талаар бэхижээ гэжэ КОС-КОР шиидхэһэн байна. Нютагуудтахи өөрын филиалнуудгүйгөөр байжа шадахабди, харин ямаршье түхэл шэнжэтэй болоогүй нэрэ доро далдалагдан хүдэлмэрилбэл үрэтэй байха гэжэ КОС-КОР-ойхид ойлгоһон байгаа ха.

ПРАГА. КОС-КОР-ой тараагдаһаниинь баша мэхэ болоно. Юундэб гэхэдэ, энэ эмхиин гэшүүд «Солидарность» дотор бүхөөр эшээлэнхэй, профсоюзтай ниилэнхэй, тиимэһээ энэ профсоюзна нэгэдэлые хүтэлбэрилхэ, арадай засагта эсэргүү ябуулгадань тэрэнние толгойлхо байха гэжэ ойлгоо.

Газетын тэмдэглэһэнэй ёһоор, политическэ зүришэлдөөн хёморооной хүсэнүүд съезд дээрэ мүнөө бүридүүлэгдэжэ байна. Орон доторхи тон бэрхэтэй байдал зайсуулхын тула съезд ямар нэгэн юумэ хэхэ гэжэ Польшо домы хүлеэнэ, — гэжэ тус газетэ тэмдэглэнэ.

ШАНГА БАЙЛДААНУУД БОЛОНО

БЕЙРУТ. Ирагай ба Иранай сэрэгүүдэй хоорондо Абаданай райондо һаядаа шанга байлдаанууд боложо үргэлжэлһөөр.

Тегеранай радиогой мэдээсэһэнэй ёһоор, энэ райондо хоёр үдэрэй туршада болоһон тулалдаанай үеэр Ирагай мянга гаран сэрэгэй алба хаагшад алуулһан, 3 мянган хүн плендэ абтаһан байна. Иранай сэрэгүүд Карун мүрэнэй зүүн эрьеые зүбшаһан 60 километр үргэнтэй участогһаа дайсаниие түрибэ. Тегеранай радиогой мэдээсэһэнэй ёһоор, Иранай сэрэгүүд 70 хүнөө алдаа.

Ирагай сэрэгүүд Карун мүрэнэй зүүн эрье шадарһаа нүүлгэгдээ гэжэ Ирагай сэрэгэй түлөөлэгшэ мэдэрбэ. Энэнь ямар ушартайб гэхэдэ, жэл шахуу сагай туршада хүреэлэгдэнхэй байһан Абадан хото баруун тээһээ сүмэ сохигдоһон болоно.

Ирагай сэрэгүүд элдэб янзын зэбсэгүүдые хэрэглэн, Абаданай райондо дайсанда эсэргүү сохилтонуудые хэнэ. Сэрэгүүдэй ба техникын талаар ехэ гээлтэ хоролтодо оруулна гэжэ Ирагай сэрэгэй главна командованиин мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ.

МИНИСТРЭЙ МЭДҮҮЛГЭ

АММАН. «Стратегическэ шэнэ харилсаан» тухай американ-израилиин хэлсээн Дундын Зүүн зүгтэ эб найрамдал түйлаха замда һаад хаалта болоно, эндэхи орон нютагуудай аюулгүй, тогтууритай түбшэн байдалда хохидол ушаруулна,—гэжэ Иорданиин мэдээсэлэй министр Аднан Абу Ода мэдүүлбэ. Тель-Авивые Вашингтоной бүрин дэмжэдэг ябуулга араб арадууд тушаа Израилиин булимтарагшадай баримталдаг ээрхэг түримхэй хараа бодолые өөгшөөн дэбэргэнэ.

МЯХА-КОНСЕРВЫН КОМБИНАТДА

ҮЙЛЭДБЭРИҺӨӨ ҺАМШАНГҮЙГӨӨР

Шубуу үүсэлдэг цехэй комсомол-залуушуулай бригадын бригадир Ольга Чернигова Зүүн Сибириин технологическа институдта үйлэдбэриһөө һамшангүйгөөр һуража дүүргэбэ. Залуу мэргэжэлтэндэ эдеэ хоолой промышленностиин предприятида худэлхэ инженер-экономистын диплом барюулагдаа.

Хэдэн жэлэй турша О. Чернигова шубуунай үдэ хөөбэрин участогой бригадые хүтэлбэрилнэ. Коллектив нэгэнтэ бэшэ социалис мүрысөөндэ илажа гараһан, «Комсомол-залуушуулай эрхэм бригада» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэһэн юм. Бригадын гэшүүдэй олонхинь хүтэлбэрилэгшынгөө жэшээгээр һурадаг, мэргэжэлээ дээшэлүүлдэг заншалтай.

СТУДЕНТНЭРЭЙ ХУБИТА

Зүүн Сибириин технологическа институдай студентнэр мал үүсэлдэг цехтэ үйлэдбэриин практика гараа. «Технолог-81» гэһэн отрядай гэшүүд нилээд һайнаар худэлөө гээд тэмдэглэмээр. Мал олоор үүсэлхэ хаһада студентнэр худэлмэришэдэй мэргэжэл һайса шудалаа, разрядтай болохын тула шалгалтануудые тушаагаа. Үйлэдбэриин түрүүшүүлэй тоодо студентнэр Б. Имеков, Г. Лобанов ба бусадые нэрлэмээр.

Социалис мүрысөөнэй ёһо гуримууд тухай үргэн хөөрэлдөөнэй болоходо, студентнэр эдэбхитэйгээр хабаадалсаа, һанамжа, дурадхалнуудаа оруулаа һэн.

Л. СИНЕГРИБОВ.

ТҮХЭРЕЭН ЖЭЛ СОО

Байгша ондо малай үбэлжэлгын орёо эрхэ байдалда үнгэрхэ байһые хараадаа абан, Кабанскын районой Шергинэй дунда һургуулиин һурагшад, багшанар болон техническэ худэлмэрилэгшэд түрэл ажахыдаа малай тэжээл бэлэдхэхэ талаар дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаһан юм. Тодорхойлон хэлэбэл, «Шергинский» совхоздо 100 центнер үбһэ, силосэй 100 тонно ногоо, 10 тонно мүшэр гэхэ мэтые бэлэдхэхэ гэжэ хараалагдаһан байгаа. Тэрээнһээ гадна, малшадта концерт харуулагдаха, лекци, хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэхэ ёһотой байһан юм.

Һаяхан тус һургуулиин директор нүхэр Г. Н. Орловтой хөөрэлдэжэ, коллективэйнь абаһан уялгын хэд зэргээр дүүргэгдэжэ байһаар һонирхоо һэмди.

— Һургуулимнай наймадахи-арбадахи классуудай һурагшад үбһэ хуряалгада эдэбхитэйгээр хабаадажа, 102 центнер һайн шанартай үбһэн, 100 тонно ногоон тэжээл ажахыда тушаагдаһан байна. Н. Н. Бусовикова, А. И. Батоева, С. В. Пермяков гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг классууд бултанһаа шалгаран худэлмэрилөө.

Дурсагдаһан классуудайхиһаа доошонхи наһанай һурагшад үдэр бүри 2 часһаа 5 болотор овощ суглуулалсаа. Мүнөө арбадахи классай һурагшад хартаабха, овощ хуряалга дээрэ худэлмэрилнэ, — гэжэ Геннадий Николаевич хөөрөө һэн.

Энэ жэлдэ «Шергинский» совхоздо хартаабха муу бэшээр ургаанхай. Тиимэһээ эдэ үдэрнүүдтэ хартаабха суглуулгада гол хүсэн хаягдаад, бүтээсэ ехэтэй ажалай үдэр амжалта түгэсөөр үнгэрнэ.

Ажахыдаа һурагшад гансал ажал хэрэгтэнь туһална бэшэ, мүн малшад, тарялаашадай урда концерт наада харуулхан байна. Тиихэдэ багшанар уласхоорондын ба педагогическа темэнүүдээр лекцинүүдые уншана, хөөр багша байгаали хамгаалха асуудалаар хөөрэлдөөнүүдые үнгэрнэ.

Шергинэй дунда һургуулиин коллективэй абаһан уялга эдэ мэтээр түгэсөө бэшэ, харин түхэрээн жэл соо үргэлжэлхэ юм. Үбэлдөө тэдэнэр шэлбүүһэ бэлэдхэхэ, поли дээрэ наг шэбхэ гаргалсаха зорилготой.

В. ЭРДЫНЕЕВА.

Буряад орондомнай ажамидардаг ан амитадые бултыень харахан үзэһэн хүн үсөөн ёһотой. Элдэб түрэлэй һүн тэжээлтэн, дали жэгүүртэн газар дайдымнай шэмэглэл баялигынь болонхой гэшэ.

Зарим ангуудые, шубуудые олоной үзэмжэдэ табижа, ажамидарал тухайнь тобшохоноор хөөрэжэ үгэхэ зорилготойгоор Забайкалиин этнографическа музейдэ ан амитадай булан гаргагдаа. Баабгай, шоно, буга, боро гүрөөһэн, шандагаан гэхэ мэтэ амитад ой тайгаһаа тапаранги, номгон байдалдаа гүйсэд даданхай ха. Хойто зүгэй оро түмэр хашаатай ужам хорёо соогуур томонууд шэхээ һүүмылгэн гэшхэлнэ. Жэбжэгэр гоё бэетэй энэ амитанай худэлсэнь хурган, уралынь бамбагар зөөлэхэн, «Белянка» гэһэн хонгёохон нэрэтэй. Хаг хүбхоөр, модо, шулуун дээгүүр ургадаг ябаган ургамалаар, һөөгүүдэй набша намаагаар хооллохо тон дуратай. Тиимэһээл эндэхи худэлмэрилэгшэд таару ургамал ногоо нилээд бэдэрдэг юм.

Нүгөөдэ байрадань хэзээ нэгэтэ оронуудай бүлэһөө таһаран гараһан томо гэгшын хандагай хэбтэнэ. Хажуудань модо, һөөгэй обоо хүбөө эшэ гэшүүһэн. Һая мэрээ ха. Энэ амитан 250 янзын ургамал ногоогоор хооллодог юм байна. Гол дайсадынь гэхэдэ, тайгын маяа эзэн, шоно, зээгэн, шэлүүһэн болоно. Буряадаймнай ойнуудта хаа-яагүй ажамидардаг хандагайнууд 15—20 наһа наһалдаг.

Мяхашэ шунахай шоно «Фарсик» гэжэ һөөл зохидхоноор нэрлэгдэнхэй. Юрэ гадаада түхэл янзаарнь энэ амитание шарууһаа шуһата амитан гэхэ бэшэ. Али «Фарсик» хүн зонтой «харилсаһаа» байгаараа, эрлиг аргаа алдаа гү? Нүдэнииньшье һонирхохо, «ши хэн гэшэбши?» гэһэн шэртэнэхэй. Удаань байраһаа ходорхо, хүнгэн

ран амитанай аяг зан таагдана. Ой соо гү, али талада агнаха үедөө хулгана барижа эдидэг бэзэ гэжэ зүүдэлэн гү? Мэрээхэй түрэлэй нэгэ бэшэ амитан, «шэмээгүйхэн гэшхэдэлһээр хойшо, үргэшээ тэсэжэ ядаһандал алхалнадхина. Магад энэ үедэ түрэлэйнь бурьяма солгёон шуһан досоонь тэршэлжэ, сүлөө байдал руу дуудана гү? «Фарсик» олоной хараалые шэнгээһэн дээрмэшэ «үлэгшэн хүхэ» шоно бэшэ, харин улад зонтой нүхэсэжэ, ямар хэмэрээршье һаань, «хэлэсэ ойлголсохо» болоһон арьятан гээшэ лаа даа.

Олондо мэдээжэ боро гүрөөһые анхаран адаглаһанай удаа зэрлиг манулда дүтэлбэбди. Гэрэй минсгэйдэл тон адляар, ехэл залхууранһаар шаргал нюдэеэ нэгэ нээжэ харахааай удаа һөөргэнь анижархиба. Амтатайгаар унтаа юм гээбы даа, дахяад һэрюулхэ гээшэнь тон бэрхэтэй байба. Ноёрсоконьсе байха маягтань мэхэтэй, шу-

АН АМИТАДАЙ БУЛАНДА

шухаа амитан гэжэ мэдэрэгдэнэй. Улаан Дэбтэртэ оруулагданхай юм. Тиимэһээл хорюута хэрэгүйнгөөр тоо толгойень хорооһоогүйн тула оролдоно гаргагдана. Байгаали хамгаалагшад Захаминай, Зэдын, Хлаггын районуудай ойнуудта, талануудта орьёл торьёл газарта ажамидардаг энэ зэрлиг минсгэйнүүдэй тооень олошоруулхаар хараалһан байна.

Байгал шадар ажамидардаг ан амитадые бүри олоорнь хүн зондо харуулха, биологическа онсо шэнжэ тухайнь айнналагшадта хөөрэжэ үгэхэ зорилго этнографическа музейн хүдэлмэрилэгшэдэй урда табигдана.

Г. ДАШЕЕВА.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: гүн тайгын ээзэ — хоёр баабгай «хөөрэлдэжэ» байна.

В. АЛЕШКИН фото.

ДНЕПРЭЙ ЭРЬЕЭР

Замай тэмдэглэл

Днепропетровск, Днепродзержинск, Запорожи, Севастополь городууд КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежневэй ажал ябуулгатай нягта холбоотой гэжэ мэдээжэ. Зүүн тэн һарын халуун хаһада Хара далай, Днепр мүрэнэй эрье -убшин түбхинэнэн эдэ городуудаар айншалха зорилготой Улаан-Үдын хорёод гаран хаанташда байгаабди. ...

Днепр мүрэнэй эрьеэр нэмжэһэн Днепропетровск хото холоһоо манаран, хүхэрэн харагдаба. Худэлмэришэн, ...Л. Петровскиин болон Днепр мүрэнэй нэрэнүүдые хамтадхан, шэнээр нэрлэгдэһэн Днепропетровск—(Түрүүн Екатеринослав) Ленинэй хоёр орденоор шагнагдаһан областиин захиргаанай болон экономическа түб. Эндэ мүнөө миллион гаран хүн зон ажаһуүна. Днепропетровскын мантан томо предприятинуудай бүтээдэг продукциинуудые тээхэн поездэнууд оронойнмай зүг бүхэн тээшэ эльгээгдэнэ.

Россин урда зүгтэ, арбан юһэдэхи зуун жэлэй эсэс багаар шангадаһан революционно худэлөөнэй түб эндэ байһан гээшэ. 1905 оной намар Екатеринославай худэлмэришэд хаанта засагай урдаһаа гартаа буу барижа бодоо һэн. 1917 оной декабриин 29-дэ эндэ Совет засаг тогтоогдоһон түүхэтэй. Пушкинай нэрэмжэтэ үйлсэ тухай хөөрэ-

хэдэе, гидней үнхбуудтэ хандажа, хэдэн асуудал табина. Гол түлэб 8—10 дахи классуудай һурагшад һэн хойноо тэдэнни литературынгаа хэшээлнүүдээ абаһан юумэе мэдээд байна. Энэ нэн хургуулна «Александр Сергеевич Пушкин эрхэ сүсэлдэ бүхэ гэжэ хүхэ...» ... түлөө 1818 ондо Екатеринославда ... байхадаа, Днепртэ уһанда ороод, хүйтэ баажа үбдэһэн байгаа. Үбшэн байһан поздые генерал Раевскиин бүлэ олоо хэмнай, һаган гүт, үнхбуда? — гэжэ гид хандана. — Тус гудамжа элнтэ поздэй дурдатай шүлэглэгдэһээр эгэ һая 100 жэл боллоо.

Үшөө Екатерина II ороной түлөө зүгтэ өөрын городтой болохо гэжэ һэдээд. гурбан үүлын хоорондо Екатеринославе хотодо һүрүн табиһан түүхэтэй. Тэндэ Россин металлургическа промышленностиин эхин табигдаһан байна.

Сашаадаа, Лениндэй, Гетровскиин, Бабушкинай, Маяковскиин нэрэмжэтэ болон бусад гудамжануудтай мүн лэ өөрын түүхэтэй байба.

Днепропетровскын диорама, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда совет арадай илаһаар 30 жэлэй ойдо зорюулагдан бүтээгдэһэн тус диорама 840 дүрбэлжэн метр талмай эзэлнэ. Үргэниинь 60, үндэрынь — 14 метр. Энэ айхабтар һайханшье. һүрөөтэйшье диорама миил нэгэхэн жэлэй турша соо баригдаа юм. Тэрэнние РСФСР-эй габьяата

СПОРТ ▬▬▬ СПОРТ ▬▬▬ СПОРТ ▬▬▬ СПОРТ ▬▬▬ СПОРТ

НҮХЭД ЁҺОНОЙ УУЛЗАЛГА

Дэлхэйн чемпион Мунхийн Пунцагай шанда хүртэхын түлөө Монголой зоны болон Буряадай АССР-эй суглуулагдамал командануудай хоорондо самбо барилдаагаар нүхэд ёһоной мүрысөөн Дархан хотодо болоно дүүрэбэ. Энэ мүрысөөн манай республикын нийслэлэй анда хото болохо Дархан хотын байгуулагдаһаар 20 жэлэй ойдо зорюулагдаһан байгаа. Түрүүшын уулзалгада Монголой самбистнууд 6:4 тоотойгоор шүүгээ, хоёрдохи үдэрынь тэнсэлгээр дүүрэбэ — 5:5. Манай командаһаа технологическа институдай тоолон тодорхойлолгын түбэй начальник, спортын мастерта кандидат Баяр Аюшиев, Улаан-Үдын авиапредприятиин инженер, спортын мастер Серафим Шатаев гэгшэд хоёр уулзалгадаа илалта туйлаһан байна. Прибор бүтээлгын нэгэдэлэй слесарь В. Максачук, Хяагтын-Алагай дунда һургуулиин багша А. Мункуев, [illegible] ническа заводой тренер Э. Эрдынеев, городской больницын врач-психиатр М. Торгашов, ЛВРЗ-гэй спортклубай тренер В. Ножиков, «Динамо» бүлгэмэй республиканска соведэй худэлмэрилэгшэ С. Пермяков гэгшэд эдэбхитэй һайнаар барилдажа, илажа гараһан байха юм.

Дэлхэйн чемпион, спортын габьяата мастер Мунхийн Пунцаг, дэлхэйн чемпионадта бронзо медаляар шагнагдаһан Дамдингийн Галдандагва гэгшэд Дархан хотын командаһаа онсо шалгаржа, гоё һайхан арга дүрэтэй, мэргэжэл шадабаритай байһанаа харуулаа. М. Пунцаг хэдэн жэлэй турша соо ехэ-ехэ мүрысөөнүүдтэ хабаадаагүй байһан аад, мүнөө эршэмтэйгээр һорилго бэлэдхэл хэжэ байна. Ушарынь гэхэдэ, тэрэ һалар үнгэргэгдэхэ Монголой чемпионадта юһэдэхеэ илажа гараха, тиихэдэ энэ жэлэй һүүл багта Японда үнгэргэгдэхэ дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ хабаадаха хүсэлэнтэй бшуу.

КОНСТИТУЦИИН ҮДЭРТЭ ЗОРЮУЛАГДАБА

Совет Конституциин үдэртэ зорюулжа, Улаан-Үдын Ажалай Улаан Тугай орденто авиационно заводой «Забайкалец» гэжэ спортклуб хүнгэн атлетикээр эстафетэ дамжуулгатай мүрысөө үнгэргэбэ. Хорёод командын 100 гаран хүнгэн атледүүд энэндэ хабаадаа.

Физкультура болон спортые саашадань хүгжөөхэ тухай парти, правительствын һаяхан абаһан тогтоолые манай республикын томо ехэ предприятиин коллективэй ямараар бэелүүлжэ эхилһые энэ мүрысөөн элирхэйлэн гэршэлһэн байха юм.

Юрэнхы эрдэмэй болон техническэ мэргэжэлэй һургуулинуудай командануудһаа 36-дахи дунда һургуулиин нэгэдэхи команда (физкультурын багша В. Ц. Раднаев) илажа, «Забайкалец» гэжэ спортклубай кубогаар, Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа. 11-дэхи ГПТУ-гай һурагшад (физкультурын багша Н. Г. Евстифеев) — хоёрдохи, 7-дохи дунда һургуулиин атледүүд (физкультурын багша В. А. Логунов) гурбадахи һууринуудые эзэлбэ.

Үйлэдбэриин коллективүүдэй дунда шата шатануудта шанга тэмсэл болобо. Стартын үтэһөөр 7 минута 31 секундын үнгэрөөд байхада, Татьяна Трифонова түрүүлэн фиништэ хүрэжэ ерээ. Начальник Р. Н. Соловьевой хүтэлбэрилдэг таһагай хүнгэн атледүүд илалта туйлаһан байна. Механическа цехэй суглуулагдамал команда (начальнигынь А. Н. Мельник) — хоёрдохи, начальник Г. Г. Харловай хүтэлбэрилдэг цехэй спортсменүүд гурбадахи һууринуудта гараһан байха юм.

Алтан намарай энэ мүрысөөн авиационно заводой худэлмэришэд -спортсменүүдэй яһала һайн һорилго бэлэдхэлтэй байһые харуулба.

Ж. БАТОМУНКОЕВ.

Түмэр замай транспортын инженернүүдые һурган бэлэддэг Эрхүүгэй институдай 21-тэй студент Константин Волков урга тулан харайхадаа, 5,84 метр үндэрые абажа, дэлхэйн рекордые гурбан сантиметрээр үлүүлһэн байна. Иимэ үндэрые харайхаһаань долоон хоног урда тээ Бухарестдэ үнгэргэгдэһэн Бүхэдэлхэйн универсиадада Константинтай хөөрэлдөө һэм. Студентнэрэй Бүхэдэлхэйн наадануудта 5,75 метр үндэрые харайжа, чемпион болоһон байгаа. Тиихэдээ дэлхэйн хоёр рекордсмен — суглуулагдамал командынгаа нүхэр Владимир Поляковые, француз Тьерри Виньеронние шүүжэ гараһан байгаа. Тиихэдэл Бухарестдэ интервью абахадаа, иигэжэ асуугаа һэм:

— Һаяар зургаан метр үндэрые харайха тухай бодомжо- но гээшэ гүт?

Түргөөр иигэжэ харюусаба:

— Рекорднууд тухай хэзээдэшье бодомжолдоггүйб. Хабаадаһан мүрысөөндэ илалта туйлаха гээшэ намда гол шухала байна. Тиихэдээ урдынгаа үрэ дүндэ нэгэ сантиметршье нэмэхые оролдодогби.

Тэрэ голхорһон маягтайгаар иигэжэ нэмэбэ:

— Мүнөө, Виньероной, Поляковой харайһанай һүүлээр, урга тулан харайгшад мэнэ һаяар 5,90 болон 6 метр үндэрые абажа магадгүй гэжэ ходо ходо хөөрэлдэдэг. Бэшэдэгшье болонхой. Теэд тиимэ бэлэн юумэ байхагүй. Энэмнай ой ухаанда ерошогүй үндэр үрэ дүн болоно. Тиимэһээ иимэ үндэр үрэ дүнгүүдые туйлатар үшөөл уды гэжэ хэлэхэ байнаб...

Волков хооһон найдуулгануудта дурагүй хүн юм. Юрэдөө, тиимэһээ тэрэнэй һүүлшын туйлалта энэ хэлээшыень батална бшуу. 1978 онние жииэрэй үрэ дүнгөөр — 5,35 метр — түгэсхэһэн байгаа һаа, хойто жэлынь Константин 5,60 метрые харайжа, Европын Кубогта хүртэһэн байгаа. Урда тээхэнэнь СССР-эй арадуудай Спартакиадын чемпион болоо һэн (5,55). 1980 ондо тэрэ XXII Олимпиин наадануудта хабаадахадаа, харайгдаагүй үндэрые — 5,70 метр — абажа, мүнгэн медаляар шагнагдаһан юм. Энэ зун тэрэ өөрынгөө үрэ дүнгые 1 сантиметрээр үлүүлһэн байгаа. Энэ хадаа тогтууритай һайн үрэ дүнгүүдые туйладаг спортсмен болоно гээд тэмдэглэлтэй.

Константин Волков Сибирьтэ нютагтай. Тэрэ эсэгынгээ замаар дабшана. Эсэгэнь — 60-аад онуудта хүнгэн атлетикын энэ зүйлөөр уласхоорондын классай СССР-эй спортын мастер байһан Юрий Николаевич — оронойнгоо суглуулагдамал командада ерожэ, олохон мүрысөөнүүдтэ хабаадаһан байгаа. Тренерээр худэлжэ эхилэмсээрээ, Юрий Волков Эрхүүдэ урга тулан харайгшадта зорюулжа, хүүгэдэй спортын тусхай һургуули эмхидхэхэ гэһэн үчи холынгоо хүсэлые бэелүүлхые шиидэбэ. Эрхүүһээ хажуу тээшээ хахад часай ябадалай газарта — Грязнуха гол шадархи ой соо — шэнэ бааза байгуулхыень горсдой засагаархид участок таһалжа үгөө һэн. 1974 ондо, Константинай 14-тэй байхада барилга эхилһэн юм.

— Минии үеын арбан хүн эндэ ерэжэ, һорилго бэлэдхэл хэжэ, эхилээ һэмди, — гэжэ Константин хөөрэнэ. — Түрүүшээр барилгада өөһэдөөшье хабаадалсаһан байхабди. Гартаа хүрээ барижа, газар малтаха ушаршье гараа. Хотын хүн зоной олонхид бидэнэй ажалые бүтэхэгүйдэ тоолоһоншье байха. Теэд бидэнэртэ, хүбүүдтэ, иигэжэ ажаллахада аятай зохид һааб даа. «Локомотив» бүлгэмэй бидэнэй мэдэлдэ үгэһэн санын баазада хонохо ушаршье гарадаг һэн. Үглөөнэй 6 часта бодожо, үдэшын харанхы болотор худэлдэг байгаабди. Эжымни — Зоя Степановна (баригдаагүй байһан баазын директорээр тэрэнние томилһон байгаа, мүнөө манай спортын түбэй унихада худэлжэ байхада, тэрэ энэл тушаалаа эзэлһээр) тогоо бариха. Хойто жэлэйнь зун тээшэ түрүүшын ээлжээн бэлэн болобо. Харайгшадай сектор, урилдаанай харгы, сахариг, брус, турник болон аргамжатай гимнастическа городок ашаглалгада тушаагдаа һэн. Хойшодоо хотын спортын эмхинүүд бидэнэртэ туһалаа һааб даа.

Волковой хэлэһэнэй ёһоор, хүн зоной эдэбхи үүсхэлээр байгуулагдаһан спортын түб 1977 онһоо ашаяа харюулжа эхилбэ. Константинтай сасуу Александр Крупский эдиршүүлэй дунда ороной чемпион болобо. Хойто жэлынь Владимир Сергиенко суглуулагдамал командын бүридэлдэ оруулагдаа һэн. Милан хотодо үнгэргэгдэһэн Европын түрүү һуури эзэлхын түлөө үбэлэй мүрысөөндэ тэрэ бронзо медаляар шагнагдаһан юм. Удаань К. Волковой ээлжээн ерэбэ.

Баазань урган хүгжэбэ. Мүнөө эндэ тус тустаа 50 хүнэй һууритай Байрын гурбан гэр бии. 100 гаран хүн эндэ һурадаг юм. Гурбан харгы, харайгшадта зорюулагдаһан нүхэн, 4x2 метрэй багахан бассейн. Хоёр бани — сауна баород.

Урга тулан харайгшадые һурган бэлэддэг Эрхүүгэй түбтэ мүнөө бэлигтэй бэрхэ шэнэ спортсменүүд урган гаража байна: жэшээнь, 20 наһатай Виктор Соболев — 5,50, 19-тэй Павел Боготырев 5,40 метр үндэрые харайнхай. Юрий Николаевич Волков тренернүүдэй бүлэгые хүтэлбэрилдэг юм. Москвагай Олимпиадын һүүлээр тэрээндэ СССР-эй габьяата тренерэй хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоо һэн.

Совет спортын эрхим түлөөлэгшэд

КОНСТАНТИН ВОЛКОВОЙ ЕХЭ ТУЙЛААЛТА

Константин Волков үндэр, шамбай худэр бэетэй. Тэрэ 185 сантиметр үндэртэй, 78 килограмм шэгнүүртэй.

— Саашанхи тэмсэлдэтнэй гол түлэб хэд үндэр үрэ дүнгүүдые туйлаха аргатай гээшэб? — гэжэ асуубаб.

— Хэрбээ Поляков тухай хэлээгүй һаа, французууд — үнөөхи Виньерон, үшөө Филип Увийон гэгшэдые нэн түрүүн дурдаха байнаб, — гэжэ Константин батална. — Манай совет спортсменүүдэй арга онол, мэргэжэл шадабари уян нугархай, яһала һайн гэжэ һананаб. Зүгөөр мүрысөөнүүдтэ хабаадаһан французууд заабол илалта туйлахые эрмэлзэдэг. Иимэ хүнүүдтэй мүрысэхэдэшье урматайл.

Мүнөө Константин институдай гурбадахи курсада һурана. Бэрхээр һурадаг юм гэжэ багшанарынь тэрэнние магтадаг. Илангаяа тодо нарин эрдэм наукада, философидо дуратай. Тэрэ Эрхүүгэй залуушуулай дунда ехэ алдаршанхай, хүндэтэй юм.

— Хоришье хүрөөгүй ябахадаа, Россин Федерациин Верховно Соведтэ һунгагдаһыетнай мэдэхэб — гэжэ Волковто хандабаб. — Тиигэжэ та дэлхэй дээрэ эгээл залуу парламентаринарай нэгэн болооха юмта даа.

— Эрхүүгэй областиин студентнэр намайе Верховно Соведтэ дэбжүүлээ һэн, — гэжэ Константин хөөрэнэ. — Депутат байһан туладаа тэдэнэртэ зарим тэды туһа хүргэжэ үрдэеб. Тиигэжэ Москвада Зам харилсаанай ба Транспортна барилгын министерствэнүүдэй харюусалгатай худэлмэрилэгшэдтэй хөөрэлдэһэнэймни һүүлээр, манай институдай лабораторно-һуралсалай корпусой барилга түргэдхэгдэжэ, ашаглалгада оруулагдаһан байгаа. Би элүүрые хамгаалгын, социальна хангалгын ба спортын талаар депутатска комиссиин бүридэлдэ ородогби.

Алексей СРЕБНИЦКИЙ. (АПН).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Бүхы хүсэнүүдые элсүүлхэ» — түрүү бэшэг. «Таряа хуряалга—81» — мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. «Республикымнай ажалай эршэ» — промышленностиин предприятинуудаа абтаһан мэдээсэлнүүд. Сошордомо дохёо. «Харгаабха юундэ гутаагданаб?»

Хоёрдохи хуудаһанда. Марксистско-ленинскэ һуралсал. «Эрхимүүдэй дүй дүршэл дээрэ һургаха» — Гусиноозерско ГРЭС-эй барилгын управлениин пропагандист З. Сусловагай статья. Партиина ажабайдал: «Ажаха гүйсэ хүсэн» ба һунгалта. «Һүлөөгэй шадабари» — С. Селиверын статья. «Уһан тухай»—хүдэлмэришэ үлүүгээр» — С. Буринагай статья.

Гурбадахи хуудаһанда. «Түрэл гэртэнь адли болоһон һургуули» (Интернат һургуулинуудай орон дотор эмхидхэгдэһээр 25 жэлэй ойдо) — Буряадай АССР-эй Гэгээрэлэй министерствын интернат һургуулинуудай талаар инспектор З. Павловагай статья. Хилын сааһанаа абтаһан мэдээсэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Правда Бурятии» газетын сентябриин почто» — редакцида ерэһэн бэшэгүүдэй шэнжэлэл. «Манай түрэл городто» — суглуулбари. Спортын һонин.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40—Үглөөнэй гимнастика. 10.00—«Харюусагты, горнист нар!». 10.30—«Тихая Одесса»— уран һайханай фильм. 11.55—«Эн-Эйч-Кей» гэжэ Японой радио ба телевидениин хүүгэдэй хоорой концерт. 12.40—Шэнэ һонин. 15.10 — Дамжуулгын программа. 15.15—Шэнэ һонин. 15.35—«Человек и море»—гэжэ телевизионно баримтата фильмүүдэй уласхоорондын X фестивалиин шанда хүртэһэн фильмнүүд. 16.45 — «Прошедших дней очарованье...» — фильм-концерт.

Улаан-Үдэ. 17.15—«Байгал»— программа. 17.45—«Уласхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар). 18.00—«Бэшүүрэй хушэр хүндэ таряан» (2-дохи дамжуулга).

Орбита. 18.35—«Олон түмэнэй ленинскэ университет». Олонинтын һанамжа: таряан буридэлгэ ба аша нүлөө. 19.15 — «Октябриин нэгэн — үбэлэй сагта оролго». 19.45—«Мүнөөдэр—түби дэлхэйдэ». 20.15—Футболоор УЕФА-гай кубок. ЦСКА — «Штурм» (Австри). 22.00—«Время». 22.35—Спортын һонин. 00.05—«Мүнөөдэр—түби дэлхэйдэ».

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 12.55—Дамжуулгын программа. 13.00—«Каракут» эрдэм-дэлгэрүүлгын фильм. 13.10—«Манай сэсэрлиг». 13.40 — И. С. Тургенев. «Отцы и дети» 9 кл. 14.10—«Багшада—экран». «Совет гүрэнэй ба хуулиин эшэ үндэһэн». «Совет общество логическа система». (КПСС—совет общественнэй хүтэлбэрилхэ хүсэн) 8 кл. 14.40 —«Я. Смеляковой поэзия. 15.10—«До встречи, други». «Бабочки», «Записное колесо» — богони фильмнүүд. 16.00—«Драматург ба театр». «Режиссерой искусство» (1-дэхи дамжуулга). 16.45—«Жизнь в поиске»—баримтата фильм.

Улаан-Үдэ. 17.00 — Мультфильм.

Орбита. 17.15—«Кипрэй республикын Национальна найрал дуу». 17.30—«Уран гартан». 18.00—«Владимир Шатаговай газар ба огторгой»—баримтата фильм.

Улаан-Үдэ. 18.35—Соносхолнууд. 18.15—«Факел». «Залуу худэлмэришэн, шамда». 19.35 —«Манай итальянка»—кино-очерк.

Орбита. 20.00—«Хабарай нага» ... 21.00—«Амгалан нойрсогты, багашууд». Мультфильм. 21.15 —«Пропагандист тухай үгэ»— телеочерк. 21.45—Гандболоор уласхоорондын мүрысөөн. Эхэнэрнүүд. ГДР—СССР. 22.00—«Время». 22.35—«Актриса»—уран һайханай фильм. 22.50—«Балет тухай».

САГАН УЛАРИЛ

Мүнөөдэр республика дотороо саһатай, бүрхэгэр байна. Зарим нютагуудта сэгээ зуура саһатай бороо ороохо. Баруун-хойноһоо секундын 9—14 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. 0—5 градус дулаан байха, һүниндөө зарим районуудта 4 градус хүрэтэр хүйтэрхэ.

Улаан-Үдэдэ үүлэтэйшэг байха.

Октябриин 2—3-най үдэрнүүдтэ саһатай, бүрхэгэр байха. Октябриин 2-то республикын олонхи нютагуудта, октябриин 3-да зарим нютагуудта саһан бороо, хойто районуудта саһан ороо. Баруун тээһээ секундын 7—12 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. Һүниндөө 3—8, үдэр, районуудта 12 градус хүйтэн байха. Зарим шадарай нютагуудта 3 градус дулаан байха. Үдэртөө 2—7, һүниндөө зарим районуудта 3 градус хүйтэн болохо гэжэ Улаан-Үдын метеостанци мэдээсэнэ.

Редактор Р. Б. ГАРМАЕВ.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор—2-54-54, приемная—2-54-93, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь—2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-60-91, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-68-58, культуры и школ—2-60-21, информации—2-34-05, перевод—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2-35-95, машинное бюро—2-57-63, фотолаборатория—2-33-61, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств полиграфии и книжной торговли.

Н-04693. Заказ № 227. Индекс